

**VIEŠOJI ĮSTAIGA
NACIONALINIS KRAUJO CENTRAS**

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS
NACIONALINIO KRAUJO CENTRO
2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2023 metai

TURINYS

I skyrius	Bendrosios nuostatos	3
II skyrius	Struktūra ir personalas.....	5
III skyrius	Donorų telkimas.....	7
IV skyrius	Donorų atranka ir kraujo paėmimas.....	8
V skyrius	Kraujo laboratorinis ištyrimas	13
VI skyrius	Kraujo ir kraujo komponentų ruošimas ir išdavimas	15
VII skyrius	Farmacinė veikla.....	17
VIII skyrius	Kokybės kontrolė.....	18
IX skyrius	Auditai ir išoriniai tikrinimai	21
X skyrius	Korupcijos prevencija	22
XI skyrius	Viešieji pirkimai	23
XII skyrius	Finansinė veikla.....	24
XIII skyrius	Tarptautinė veikla	26
XIV skyrius	VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui nustatytų 2022 metų veiklos siektinų užduočių įvykdymo ataskaita	27
XV skyrius	Išvados.....	31
XVI skyrius	VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2023 metų planuojamos veiklos užduotys	31

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Viešoji įstaiga Nacionalinis kraujo centras (toliau – VšĮ NKC) yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos iš valstybės turto įsteigta viešoji asmens sveikatos priežiūros ne pelno įstaiga, teikianti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir paslaugas, reikalingas asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui užtikrinti (aprūpina asmens sveikatos priežiūras įstaigas konservuotu krauju bei jo komponentais).

Pagrindinis įstaigos veiklos tikslas – gerinti Lietuvos gyventojų sveikatą, mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą aprūpinant sveikatos priežiūros įstaigas krauju ir jo komponentais, diegti Europos Sąjungos kokybės, saugumo ir veiksmingumo reikalavimus, skatinti neatlygintą kraujo donorystę.

Pagrindinės Įstaigos veiklos sritys ir rūšys:

- kraujo donorystės veikla (kraujo perpylimo įstaigų ir kraujo bankų veikla), apimanti neatlygintinos kraujo donorystės skatinimą, donorų telkimą ir jų medicininę atranką, donorų kraujo ir jo sudedamųjų dalių surinkimą ir perdirbimą į kraujo komponentus bei kraujo komponentų tiekimą Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ) pagal pasirašytas sutartis;

- medicinos laboratorijų veikla, apimanti privalomųjų tyrimų kraujo ir kraujo sudedamųjų dalių donorams atlikimą, mokamų laboratorinių tyrimų paslaugų Lietuvos Respublikos ASPĮ, gyventojams bei kitiems užsakovams teikimą.

Kitos įstaigos veiklos sritys – pagal VšĮ NKC įstatus.

VšĮ NKC centro misija – nuolat ir laiku aprūpinti Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientus saugiu, aukštos kokybės krauju ir jo komponentais.

VšĮ NKC vizija – būti nuolat atsinaujinančiu kraujo centru, atitinkančiu Europos Sąjungos reikalavimus kraujo centrams ir jų veiklai, ruošiančiu saugų kraują ir jo komponentus iš neatlygintų kraujo donorų kraujo bei atitinkančius Europos Sąjungos kokybės standartus.

VšĮ NKC vadovybė įsipareigoja:

- užtikrinti VšĮ Nacionalinio kraujo centro vykdomos veiklos produktų ir paslaugų klientams teikimą pagal jų poreikius bei galiojančių teisės aktų ir normatyvinių dokumentų reikalavimus;

- užtikrinti teikiamų paslaugų prieinamumą ir priimtinumą visoms Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigoms bei visiems į kraujo centrą besikreipiantiems asmenims;

- naudoti tik tokias technologijas ir darbo priemones, kurios nustatyta tvarka aprobuotos ir leistos naudoti Lietuvoje;

- įtvirtinti griežtus kokybės ir saugos standartus, kad būtų užtikrintas surinkto žmogaus kraujo ir jo komponentų atitikimas reikalavimams;

- užtikrinti asmenų, besikreipiančių į kraujo centrą, donorų, recipientų, gydymo įstaigų, klientų saugumą bei galimybę reikšti savo pageidavimus, skundus ir teisėtus reikalavimus;

- užtikrinti su klientu ir donoru susijusių duomenų konfidencialumą;

- skatinti ir propaguoti neatlygintą kraujo donorystę, didinti donorų visuomenės pripažinimą;
- palaikyti kokybės vadybos sistemą, užtikrinančią kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos standartų ir specifikacijų įgyvendinimą, taikant kokybės planavimą, jos kontrolę, užtikrinimą ir tobulinimą pačioje kokybės sistemoje, geros praktikos ir geros gamybos praktikos principus.

VšĮ NKC savininkas ir vienintelis dalininkas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kuri įgyvendina įstaigos dalininko teises ir pareigas. VšĮ NKC adresas: Žolyno g. 34, LT 10210 Vilnius, tel. (8~5) 239 2444, įstaigos kodas 126413338, įstaigos internetinės svetainės adresas: www.kraujodonoryste.lt. Įstaiga yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo. VšĮ NKC skyriai: Klaipėdoje (Naikupės g. 28, LT 93194, Klaipėda, tel. (8~46) 36 5305) ir Panevėžyje (Nemuno g. 75, LT 37355, Panevėžys, tel. (8~45) 43 0813).

VšĮ NKC turi licencijas bei pažymėjimus, reikalingus kraujo centro įstatuose numatytai veiklai vykdyti: VšĮ NKC 2005 m. vasario 1 d. išduota Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. 2913, suteikianti teisę teikti bendrąsias asmens sveikatos priežiūros: kraujo donorystės, slaugos

(bendrosios praktikos slaugos), laboratorinės diagnostikos paslaugas bei atlikti tyrimus, nurodytus licencijoje. Veikla vykdoma veiklos adresais: Žolyno g. 34, Vilniuje, Nemuno g. 75, Panevėžyje ir Naikupės g. 28, Klaipėdoje. VšĮ NKC turi Visuomenės sveikatos centrų išduotus Leidimus – higienos pasus.

2022 metais VšĮ NKC teikė kraujo donorystės, laboratorinės diagnostikos paslaugas, o taip pat ir bendrosios praktikos slaugos paslaugas – gyventojai buvo skiepijami nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos).

VšĮ NKC ruošia plazmą, kuri naudojama kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti. VšĮ NKC teisę užsiimti farmacine veikla suteikia Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVKT) 2005-11-17 išduota Gamybos licencija Nr. 0561. VVKT patvirtina, kad VšĮ NKC vykdoma farmacinė veikla atitinka geros gamybos praktikos principus ir rekomendacijas (2022-11-29 Geros gamybos praktikos pažymėjimas Nr. LT/06H/2022, veiklos adresu Žolyno g. 34, Vilniaus m., 2020-09-16 Geros gamybos praktikos pažymėjimas Nr. LT/09H/2020, veiklos adresas Naikupės g. 28, Klaipėdos m., 2020-08-25 Geros gamybos praktikos pažymėjimas Nr. LT/07H/2020, veiklos adresas Nemuno g. 75, Panevėžio m.).

VšĮ NKC įdiegta ir veikia kokybės vadybos sistema, atitinkanti tarptautinio standarto ISO 9001:2015 / LST EN ISO 9001:2015 reikalavimus, taikymo sritis – kraujo komponentų gamyba ir jų tiekimas sveikatos priežiūros įstaigoms. VšĮ NKC kokybės vadybos sistemoje yra integruoti Kraujo donorystės įstaigų geros praktikos, tarptautinio standarto ISO 9001:2015 / LST EN ISO 9001:2015, Geros gamybos praktikos nuostatai ir reikalavimai.

VšĮ NKC veikiančia kokybės vadybos sistema siekiama užtikrinti Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigų savalaikį aprūpinimą kokybiškais ir saugiais kraujo komponentais, kokybišką donorų, tiekėjų ir klientų aptarnavimą, kuris paremtas profesine kraujo centro darbuotojų kvalifikacija bei etika. Kokybės sistemos principų įgyvendinimas ir kokybės valdymas pagrįstas geros gamybos praktikos pagrindiniais principais bei donorų ir klientų pateiktų pastabų ir pageidavimų dėl teikiamos produkcijos, paslaugų bei aptarnavimo kokybės ir kiekio analize.

Valdant kokybės vadybos sistemą bei gerinant jos rezultatyvumą, įstaigos veikla suskirstyta į procesus. Už VšĮ NKC kokybės vadybos sistemos proceso valdymą vidaus teisės aktų nustatyta tvarka atsakinga kiekvienam procesui sudaryta proceso valdymo grupė, kuriai vadovauja proceso vadovas.

Įstaiga savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų, Lietuvos Respublikos farmacijos, Lietuvos Respublikos kraujo donorystės ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais kraujo donorystės įstaigų veiklą, Europos farmakopėjos reikalavimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos viršininko įsakymais, VšĮ NKC įstatais, VšĮ NKC direktoriaus, kitais norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais kraujo donorystės įstaigų veiklą.

VšĮ NKC kraujo komponentus ASPĮ teikia pagal sutartis su šiomis įstaigomis. ASPĮ, siekdamas įsigyti gydymui reikalingus kraujo komponentus, vykdo viešojo pirkimo procedūras.

VšĮ NKC pagal sutartį su Vilniaus teritorine ligonių kasa gauna tikslines lėšas Neatlygintinos kraujo donorystės programos įgyvendinimui.

VšĮ NKC yra ruošiamas konservuotas kraujas ir perdirbamas į šiuos kraujo komponentus: eritrocitus be leukocitų pridėtiniame tirpale, nuplautus eritrocitus, šviežiai šaldytą plazmą, sukauptuosius trombocitus, gautus iš konservuoto kraujo, be leukocitų, krioprecipitatą. VšĮ NKC taip pat ruošiami trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų, trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų pridėtiniame tirpale, sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų pridėtiniame tirpale. ASPĮ užsakius, kraujo komponentai gali būti apšvitinti.

VšĮ NKC teikia mokamas kraujo laboratorinių tyrimų paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims.

VšĮ NKC valdymo organas yra kraujo centro Administracija, kuri savo darbą organizuoja ir kraujo centro veiklą koordinuoja vadovaudamasi VšĮ NKC direktoriaus (Administracijos vadovo) įsakymu patvirtintu Administracijos darbo reglamentu. Kraujo centre sudaryta Stebėtojų taryba, kuri yra patariamasis organas.

VšĮ NKC aktyviai dalyvavo tarptautiniuose projektuose, kurių tikslas – kraujo donorystės veiklos sistemų bei saugumo tobulinimas. VšĮ NKC pagal pasirašytą sutartį *Twinning Grant Contract* Nr. ENI/2019/411554 kaip pagrindinis sutarties partneris dalyvavo Europos Sąjungos Dvynių projekte Nr. GE 18 ENI HE 01 19 „Kraujo saugos sistemos stiprinimas Sakartvele“ (angl. „*Strengthening Blood Safety System in Georgia*“). Šis projektas 2022 metais buvo sėkmingai įvykdytas. Nuo 2021 metų VšĮ NKC dalyvauja Europos Sąjungos Dvynių projekte Nr. SR 18 IPA HE 01 20 „Parama stiprinant atitinkamų institucijų gebėjimus žmogaus kilmės medžiagų (SoHO) sistemoje“ (angl. „*Support in strenghtening of the capacities of relevant institutions within the substances of human origins (SoHo) system*“), įgyvendinama sutartis *Twinning Grant Contract* Nr. SR 18 IPA HE 01 20/48-00-00131/2019-28.

VšĮ NKC prisidėjo teikiant paramą Ukrainos sveikatos priežiūros įstaigoms. Bendradarbiaujant su Ukrainos sveikatos apsaugos ministerijos atstovais, VšĮ NKC buvo paruošta ir išsiųsta į Ukrainos gydymo įstaigą paramos siunta – medicinos priemonės donorų kraujui ištirti, kraujo maišai, vaistai.

II SKYRIUS STRUKTŪRA IR PERSONALAS

Vadovaujantis VšĮ NKC įstatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro įstatų tvirtinimo“ nuostatomis, visuotinis dalininkų susirinkimas tvirtina VšĮ NKC valdymo struktūrą, pareigybių sąrašą. VšĮ NKC struktūra pateikta VšĮ NKC internetinėje svetainėje adresu http://v2.kraujodonoryste.lt/top_menu/apiemus/struktura/

2022 m. sausio 1 dieną VšĮ NKC buvo patvirtinta 206,75 etato ir dirbo 190 darbuotojų. 2022 m. gruodžio 31 dieną VšĮ NKC buvo patvirtinta 213,75 etato ir dirbo 194 darbuotojai. VšĮ NKC etatų ir fizinių asmenų pasiskirstymas 2022 m. gruodžio 31 d. pagal pareigybes parodytas 1 lentelėje.

1 lentelė. Etatų ir fizinių asmenų pasiskirstymas 2022 m. gruodžio 31 d. pagal pareigybes

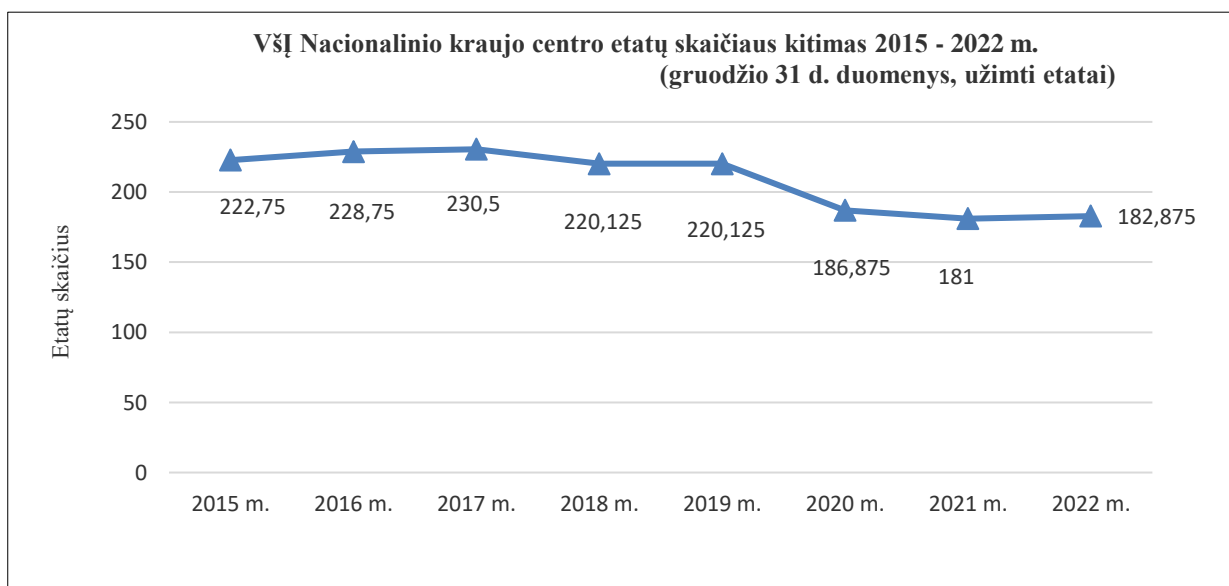
Eil. Nr.	Pareigybės pavadinimas	Iš viso	
		Užimtų etatų skaičius	Fizinių asmenų skaičius
1.	Administracijos darbuotojai	4,50	5
2.	Gydytojai	13,125	19
3.	Medicinos biologai (biologai)	5,5	5
4.	Skyrių vadovai	10,0	10
5.	Slaugos specialistai (t. sk. bendrosios praktikos slaugytojai, bendrosios praktikos slaugytojo padėjėjai, bendrosios praktikos slaugytojai – komponentų gamintojai, bendrosios praktikos slaugytojai - donorų organizatoriai)	60,25	66
6.	Biomedicinos technologai (t. sk. biomedicinos technologas – administratorius, vyresnysis biomedicinos technologas, biomedicinos technologas –registratorius)	20,25	22
7.	Donorų organizatoriai	10,5	11
8.	Kitas kvalifikuotas personalas (teisininkai, administratoriai, specialistai, auditoriai, buhalteriai, inžinieriai, archyvarai ir kita)	21,0	21
9.	Kitas personalas (valytojai, sandėlininkas, operatoriai, darbininkai, vairuotojai, ekspeditoriai, registratoriai ir kita)	37,75	35
Iš viso:		182,875	194

Darbuotojų kaitos įstaigoje rodiklis (apskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. V-1019 „Dėl Lietuvos nacionalinės

sveikatos sistemos viešųjų įstaigų veiklos finansinių rezultatų vertinimo kiekybinių ir kokybinių rodiklių ir vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos dalies nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta Darbuotojų kaitos įstaigoje rodiklio skaičiavimo metodika) 2022 metais siekė 22,2 %. Į VŠĮ NKC (neįskaitant darbuotojų, įdarbinamų VŠĮ NKC administruojamuose tarptautiniuose projektuose) 2022 metais buvo priimti 45 darbuotojai, atleista 41 darbuotojas. Į VŠĮ NKC vykdomas veiklas tarptautiniuose projektuose, ribotam 5 darbo dienų laikotarpiui, 2022 metais buvo priimtas 41 darbuotojas, atleistas 41 darbuotojas.

Pastaraisiais metais, optimizavus įstaigos veiklą, užimtų etatų skaičius išliko beveik nepakitęs. Lyginant su praėjusiais metais, 2022 metais etatų padidėjo 1 proc. Etatų skaičiaus kitimas VŠĮ NKC 2015 – 2022 metais teikiamas 1 paveiksle.

1 paveikslas

Visi VŠĮ NKC sveikatos priežiūros specialistai turi reikalingas galiojančias licencijas. Darbuotojai, kuriems pavestų funkcijų atlikimui reikalingi atitinkami pažymėjimai, yra išklause atitinkamus mokymo kursus ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus (darbų saugos, liftininko ir kt.). VŠĮ NKC gydytojų, medicinos biologų, bendrosios praktikos slaugytojų, biomedicinos technologų kvalifikacijos planai tvirtinami VŠĮ NKC direktoriaus įsakymais. VŠĮ NKC vyksta darbuotojų vidiniai tęstiniai Geros gamybos praktikos, Geros praktikos mokymai. Šių mokymų planas – grafikas tvirtinamas VŠĮ NKC direktoriaus įsakymu.

VŠĮ NKC priėmus naują darbuotoją, pradėjus naudoti naujai įsigytą įrangą, naujas darbo priemones, pasikeitus darbuotojo darbo vietai, vyksta vidiniai mokymai darbo vietos principu, kurie įforminami darbuotojų mokymų žinių ir praktinių įgūdžių patikrinimo protokole. Priėmus naują darbuotoją ar darbuotoją perkėlus į kitą darbo vietą, sudaroma mokymo programa, paskiriami už šio darbuotojo apmokymą atsakingi darbuotojai – darbuotojui savarankiškai atlikti jam pavestą darbą (funkcijas) leidžiama tik darbuotojui apsimokius darbo vietos principu. Pradėjus naudoti naują įrangą, naujas darbo priemones ar reagentus, darbuotojų apmokymus praveda šias priemones pateikusių įmonių atstovai.

VŠĮ NKC darbuotojai 2022 metais kvalifikaciją kėlė kitų mokymo įstaigų bei organizacijų organizuojamuose seminaruose, dalyvavo seminaruose, konferencijose, kursuose, apimančiuose kraujo donorystės, laboratorinės diagnostikos, farmacinę veiklą, personalo valdymą, dokumentų valdymą, viešuosius pirkimus, buhalterinę apskaitą, darbų saugą ir kt.

Kraujo centro darbuotojams sudarytos tinkamos darbo sąlygos, darbuotojai aprūpinami asmeninėmis apsaugos priemonėmis, periodiškai tikrinasi sveikatą teisės aktuose nustatyta tvarka.

III SKYRIUS DONORŲ TELKIMAS

Pagrindiniai uždaviniai telkiant donorus yra užtikrinti donorų ir surenkamo kraujo kiekį, pakankamą kraujo komponentams paruošti ir jais aprūpinti gydymo įstaigas, išlaikyti jau esamus donorus, skatinti donorų grįžtamumą, skatinti neatlygintą kraujo donorystę, informuoti visuomenę apie neatlygintos donorystės svarbą, atlikti medicininę donorų atranką teisės aktuose nustatyta tvarka.

Siekiant, kad būtų surinktas pakankamas kraujo kiekis, kraujas surenkamas VšĮ NKC nuolatinėse ir laikinose kraujo surinkimo vietose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose, taip pat organizuojamos kilnojamos kraujo ir jo komponentų surinkimo vietos miestų savivaldybėse, kultūros centruose, įmonėse, įstaigose, organizacijose ir kt.

VšĮ NKC yra atliekama kvalifikuota donorų atranka ir veikia kiekvienos kraujo donacijos susekamumo sistema, kurių pagalba užtikrinama ruošiamų kraujo komponentų kokybė bei saugumas. Siekiant donorystei pritraukti naujų žmonių, o taip pat išlaikyti neatlygintus kraujo donorus, VšĮ NKC įgyvendina nemažai donorystės skatinimui ir propagavimui skirtų priemonių. Po visų COVID-19 pandemijos metu taikytų apribojimų (2 metų pertraukos), 2022 metais ir vėl buvo organizuojami didieji kasmetiniai VšĮ NKC renginiai: Neatlygintos kraujo donorystės turas per Lietuvą ir VšĮ NKC Garbės donorų apdovanojimai. 2022-ųjų metų Neatlygintos kraujo donorystės turo renginių metu vyko edukacinės veiklos, kraujo donorystės akcijos, koncertai, buvo apdovanoti Donorystės žymūnai (ne mažiau kaip 20 kartų neatlygintai davę kraujo) bei Nusipelnusio donoro vardą gavę donurai (ne mažiau kaip 30 kartų davę kraujo). Turo metu buvo aplankyti 5 didieji Lietuvos miestai.

2022 metais, kaip ir kasmet, buvo organizuojamos kraujo donorystės akcijos, neatlygintos kraujo donorystės skatinimui skirti projektai, ieškoma naujų renginių formų, kurtos naujos neatlygintų kraujo donorų telkimo strategijos, pasitelkiant reklamos, komunikacijos ir kitas media priemones. Atsižvelgiant į tai, jog visuomenės edukacija atlieka svarbų vaidmenį, ne tik šviečiant, bet tuo pačiu ir pritraukiant naujus visuomenės narius tapti kraujo donoriais, 2022 metais VšĮ NKC suorganizuota 11 ekskursijų ir pravesta 10 paskaitų apie neatlygintą kraujo donorystę.

Pasaulinę kraujo donorų dieną surengtos neatlygintos kraujo donorystės akcijos Vinco Kudirkos aikštėje Vilniuje, Sveikatos apsaugos ministerijoje. Minint Pasaulinę organų donorystės ir transplantacijos dieną vyko VšĮ NKC, Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos inisterijos ir Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ edukacinė programa, kurios metu buvo kviečiama susipažinti su kraujo ir organų donoryste, išigyti Donoro kortelę. Seimo Sveikatos reikalų komitete buvo atidaryta VšĮ NKC darbuotojo Andriaus Zigmanto darbų paroda „Kraujo kelias“, kurioje įamžinta kraujo kelionė nuo donoro iki recipiento.

Bendradarbiaujant su Vilniaus Rotušė, VšĮ NKC mobiliajame punkte Rotušės aikštėje visą vasarą vilniečiai ir miesto svečiai galėjo paaukoti kraujo, tuo pačiu dalyvauti „Rotušės kolonados“ renginiuose. Iš viso buvo suorganizuotos 8 kraujo donorystės akcijos. Taip pat tradiciškai VšĮ NKC kraujo surinkimo punktuose buvo dirbama ir kitose Vilniaus vietose - V. Kudirkos aikštėje, Lukiškių aikštėje, Nacionalinio muziejaus kieme. Organizuota neatlygintos kraujo donorystės akcijos miesto šventėse ir aikštėse visoje Lietuvoje.

Siekiant informuoti visuomenę apie padidėjusį kraujo atsargų poreikį bei skatinti neatlygintą kraujo donorystę Lietuvoje, buvo rengiami spaudos pranešimai, kurie paskelbti Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje, įvairiuose Lietuvos naujienų portaluose – BNS, LRT, 15min, Delfi ir kituose. Straipsniuose pateikiama informacija apie VšĮ NKC pasiekimus ir pasiekimus, dalinamasi kraujo donorų istorijomis, informuojama apie kraujo trūkumą, teikiama kita aktuali donorystės informacija.

Visa aktuali informacija apie neatlygintą kraujo donorystę skelbiama VšĮ NKC interneto svetainėje www.kraujodonoryste.lt. Joje pateikiama informacija apie visų kraujo grupių poreikį, VšĮ NKC

organizuojamas neatlygintinos kraujo donorystės akcijas, VšĮ NKC padalinių adresus ir darbo laikus, skelbiamos aktualios naujienos bei pateikiama kita su VšĮ NKC veikla susijusi informacija. Didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Panevėžys) viešojo transporto vitrinose ir reklaminiuose stenduose buvo iškabintos VšĮ NKC reklamos, skatinančios visuomenę tapti kraujo donorais.

Neatlygintina kraujo donorystė viešinama VšĮ NKC socialinių tinklų „Facebook“ ir „Instagram“ paskyrose. Dalijamasi įvairaus pobūdžio informacija – pranešimais naujienų portaluose, informacija apie padidėjusį kraujo atsargų poreikį, donorų istorijomis, padėkomis donorams ar įmonėms, organizavusioms kraujo donorystės akcijas, skelbimais apie artėjančias mobilias kraujo donorystės akcijas, aktualia medicinine, su kraujo donoryste susijusia informacija, pasakojama apie kraujo kelią, kraujo panaudojimą, atsakoma į dažnai užduodamus klausimus ir kt. Taip pat, skelbiami konkursai, viešinami VšĮ NKC rėmėjai, rengiama kraujo donorystės mitų rubrika. Per 2022 metus VšĮ NKC „Facebook“ paskyros sekėjų gretos pasipildė 2007 žmonių, šiame socialiniame tinkle pasidalinta 200 įrašų, „Instagram“ – 128 įrašais, o paskyros sekėjų gretos pasipildė daugiau nei 2500 žmonių.

2022 metais VšĮ NKC tęsė bendradarbiavimą su neatlygintinos kraujo donorystės rėmėjais bei aktyviai ieškojo naujų bendradarbiavimo galimybių – užmezgė ryšius su partneriais, kurie teikė įvairiapusę paramą neatlygintinai kraujo donorystei skatinti. 2022 metais pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Vilniaus Rotuše, Lietuvos skautija, paramos ir labdaros fondu „Mamų unija“, socialine iniciatyva „Skirtingos spalvos“, VšĮ „JJJAZZ“, Lietuvos etnokosmologijos muziejumi, pasirašyta nauja bendradarbiavimo sutartis su UAB „Mondelez Baltic“, tęsiamas bendradarbiavimas su UAB „Eckes-Granini Lietuva“.

NKC paramos teikėjais tapo UAB „Žibosa“, AB „Vilniaus pergalė“, UAB „Acorus Calamus“. Paramos sutartys pasirašytos su Asociacija Gedimino Legionas, UAB „Estrella Baltics“, UAB „Sormedica“, taip pat, pasirašyta nauja paramos sutartis su UAB „Birštono mineraliniai vandenys ir Ko“.

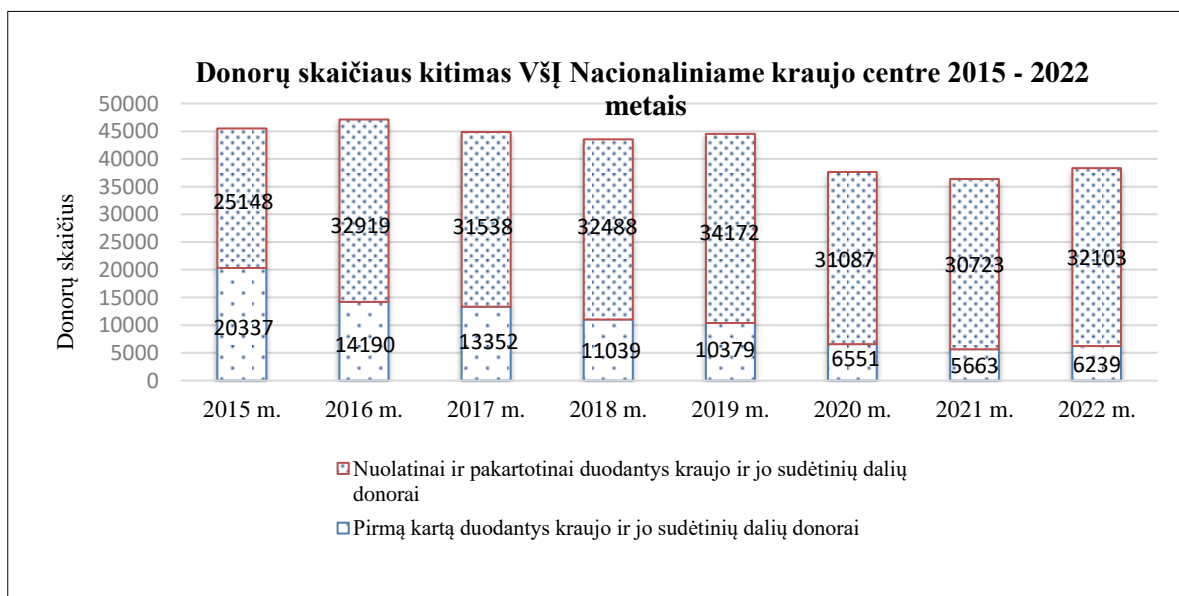
Visoje Lietuvoje 2022 metais buvo suorganizuota daugiau nei 660 išvykų į skirtingas vietas (įmones, mokymo įstaigas, miestų šventes ir pan.).

Įgyvendinant Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo 2021–2025 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-2297 „Dėl Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo 2021–2025 metų programos patvirtinimo“, buvo organizuojami ne tik specialūs renginiai, kraujo donorystės akcijos, bet ir įsigyta bei išdalinta neatlygintinų kraujo donorų skatinimui skirtų priemonių (knygos, rašikliai, šokoladas, medžiaginiai maišeliai, hematogenas, bilietai į kiną, knygų kuponai ir t.t.), organizuotas kraujo donorystės aktualijų viešinimas žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose, interneto svetainėje, mobiliojoje programėlėje, radijuje, vaistinėse esančiuose vaizdo ekranuose.

IV SKYRIUS DONORŲ ATRANKA IR KRAUJO PAĖMIMAS

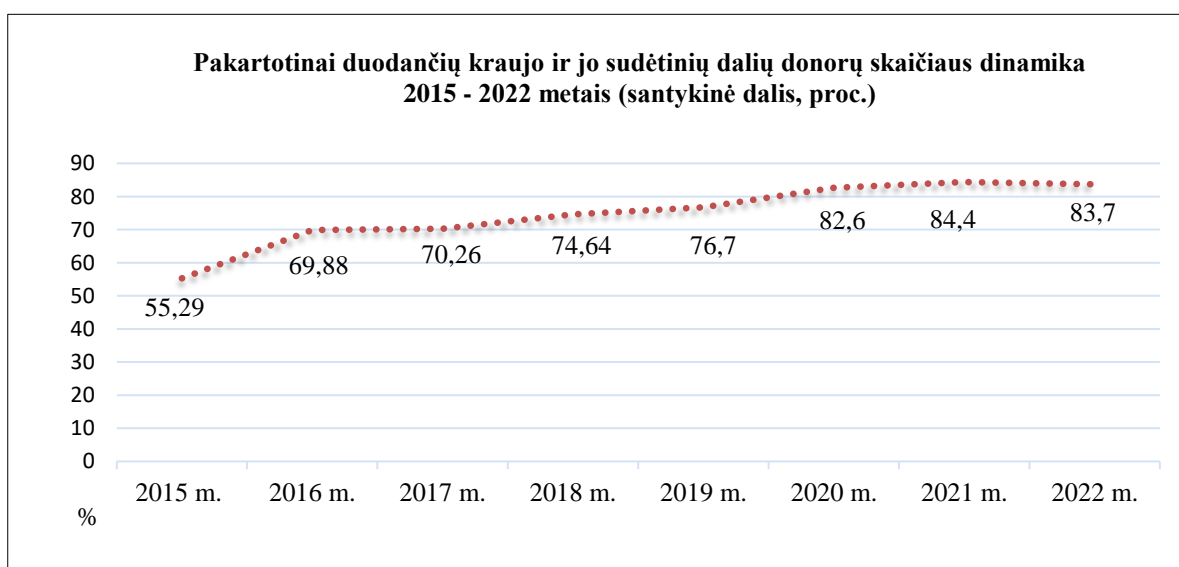
2022 metais VšĮ NKC kraujo ar jo sudėtinių dalių davė 38 342 donoriai, iš jų 6 239 (16,3 %) kraujo davė pirmą ir vienintelį kartą, o 32 103 donoriai kraujo davė pakartotinai. Lyginant su praėjusiais metais VšĮ NKC buvo priimta 5,4 proc. daugiau donorų, daugiau buvo ir žmonių, aktyviai įsitraukusių į donorystę ir davusių kraujo pakartotinai (pakartotinai davusiųjų kraujo donorų skaičius padidėjo 4,5 proc.). Duomenys apie pirmą kartą ir pakartotinai bei nuolatinai duodančiųjų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų skaičiaus kitimą 2015 – 2022 metais teikiami 2 paveiksle.

2 paveikslas

Pakartotiniai ir nuolatinai kraujo ir jo sudėtinių dalių duodantys donorai sudaro 83,7 proc. visų donorų. Pastaruosius keletą metų pakartotinių donorų dalis nuolat augo – pakartotinių donorų santykinės dalies dinamika 2015 – 2022 metais teikiama 3 paveiksle.

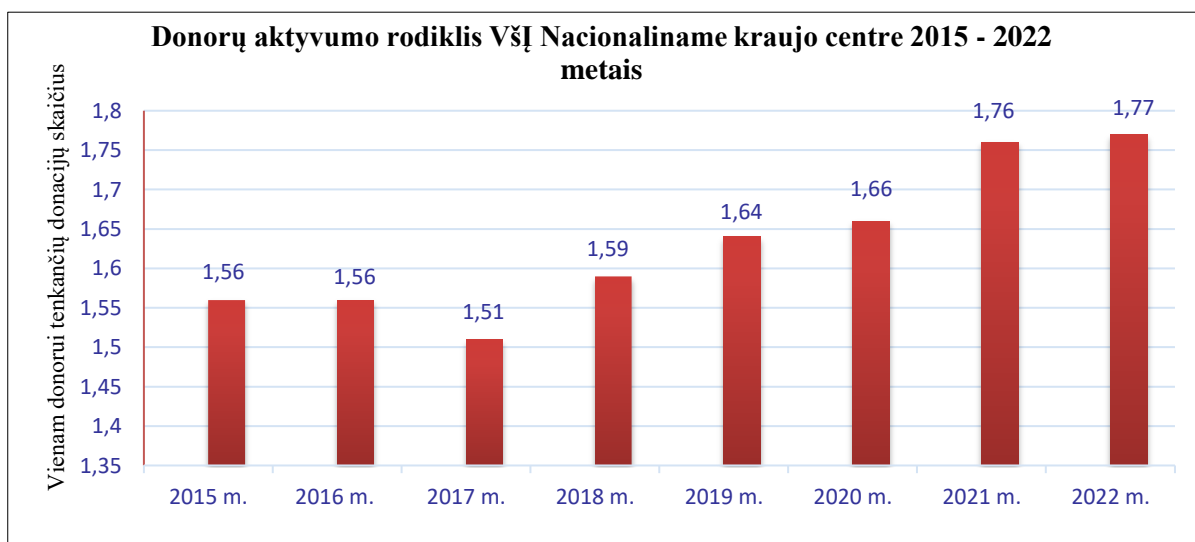
3 paveikslas

Siekiant suformuoti pakankamą grupę donorų, dalyvaujančių neatlygintinos donorystės veikloje ir nuolat dovanojančių kraujo, labai svarbu pritraukti kuo daugiau aktyviai įsitraukusių žmonių. Nors pastaraisiais metais, lyginant su praėjusiais metais, pakartotiniai duodančiųjų kraujo donorų skaičius padidėjo, tačiau santykinė pakartotiniai duodančiųjų kraujo asmenų dalis nereikšmingai sumažėjo. Nepaisant to, teigiamos donorystės tendencijos, kai didžioji dauguma telkiamų donorų yra nuolatiniai ar pakartotiniai donorai, išlieka per pastaruosius tris metus. 2015 metais pakartotiniai duodančiųjų kraujo santykinė dalis sudarė 55 proc., o 2022 metais pakartotiniai duodančiųjų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų dalis siekė 84 proc. (3 pav.).

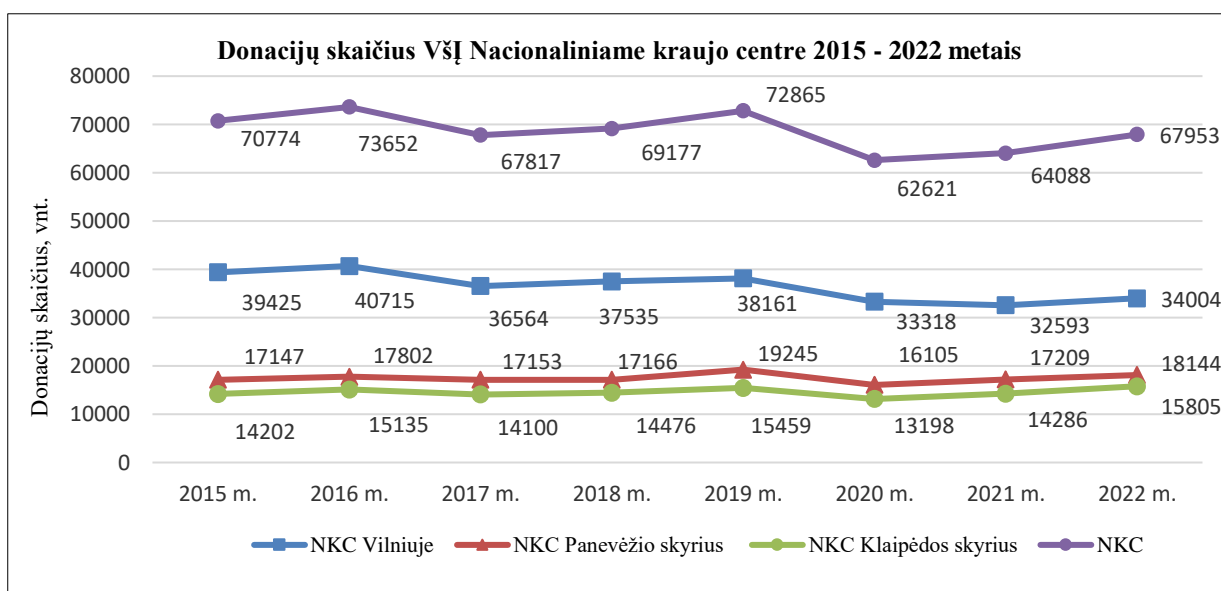
2022 metais pakartotinai duodančiųjų kraujo buvo 4,5 proc. daugiau nei praėjusiais metais, nežymiai gerėjo ir donorų aktyvumo rodiklis – vidutinis donacijų skaičius, tenkantis vienam donorui. Vidutinis donavimo dažnis 2022 metais siekė 1,77 donacijos vienam donorui, rodiklio dinamika nuo 2015 metų teikiama 4 pav.

4 paveikslas

VšĮ NKC 2022 metais buvo atliktos 67 945 kraujo ir 8 aferezės būdu gautų trombocitų donacijos. Visi donorai kraujo ir jo sudėtinių dalių dovanojo neatlygintinai. 2022 metais VšĮ NKC atlikta donacijų 6 proc. daugiau nei praėjusiais metais. Higienos instituto Kraujo donorų registro duomenimis, VšĮ NKC paimitos donacijos sudaro apie 63,5 proc. visų šalyje atliktų donacijų. VšĮ NKC kraujo donorystės veiklos mastą ir reikšmingą indėlį aprūpinant krauju šalies gydymo įstaigas atspindi apsirūpinimo krauju rodiklis – donacijų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų: 2022 metais 1000-čiui šalies gyventojų teko 23,76 donacijos, paimitos VšĮ NKC. Higienos instituto Kraujo donorų registro duomenimis, 2022 metais šalies mastu vidutiniškai 1000-čiui gyventojų teko 37,43 donacijos (šaltinis: https://www.hi.lt/uploads/pdf/padaliniai/KDR/2022/KDR_statistika_2022_metine.pdf). Kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų skaičiaus kitimas VšĮ NKC ir skyriuose 2015 – 2022 metais pateikiamas 5 pav.

5 paveikslas

VšĮ NKC pasiekė reikšmingų rezultatų įgyvendinant neatlygintą kraujo ir jo sudėtinių dalių donorystę. Nuo 2018 metų šalies asmens sveikatos priežiūros įstaigas VšĮ NKC aprūpina kraujo komponentais, pagamintais iš neatlygintinai duoto donorų kraujo. 2022 metais VšĮ NKC neatlygintini kraujo ir jo sudėtinių dalių davimai sudarė 100 proc.

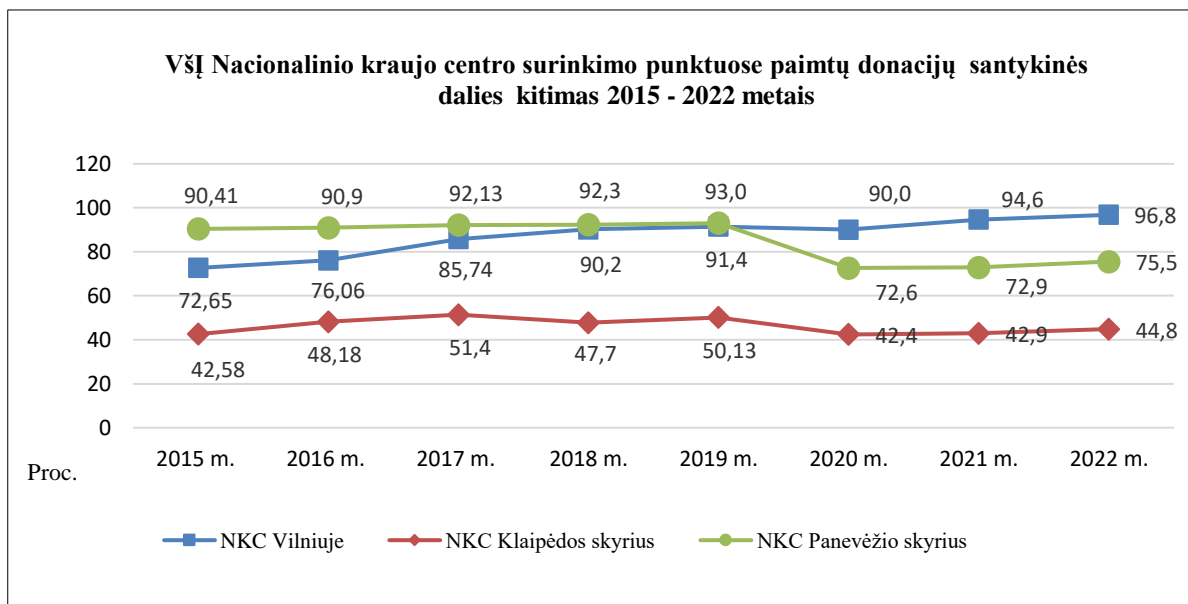
Siekiant užtikrinti reikiamą surenkamo kraujo ir jo dalių kiekį, kurio užtektų paruošti ir pateikti ASPĮ gydymui reikalingus kraujo komponentus, VšĮ NKC kraujo surinkimo veiklą plėtoja ne tik centre Vilniuje, skyriuose Panevėžyje ir Klaipėdoje, o taip pat nemaža dalis kraujo donacijų surenkama kraujo donorystės akcijose – kraujo surinkimo punktuose. Kraujo donorystės akcijos organizuojamos visoje šalies teritorijoje, yra įsteigti trys nuolat veikiančios kraujo surinkimo punktai Vilniuje, Šiauliuose, Kaune. Kraujo donorystės akcijose, kraujo surinkimo punktuose surenkama didžioji dalis (apie 79 proc.) visų donacijų (žiūr. 2 lentelę).

2 lentelė. 2019 – 2022 metų duomenys apie VšĮ Nacionalinis kraujo centras paimtų donacijų pasiskirstymą pagal surinkimo vietas

	Donacijų skaičius kraujo centre (donacijų dalis, proc.)				Donacijų skaičius kraujo surinkimo punktuose (donacijų dalis, proc.)				Donacijų skaičius iš viso			
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
VšĮ Nacionalinis kraujo centras Vilniuje (Žolyno g. 34, Vilnius)	3271 (8,6%)	3330 (10%)	1758 (5,4%)	1103 (3,2%)	34890 (91,4%)	29988 (90%)	30835 (94,6%)	13349 (96,8%)	38161	33318	32593	34004
VšĮ Nacionalinio kraujo centro Klaipėdos skyrius (Naikupės g. 28, Klaipėda)	7596 (49,1%)	7627 (57,8%)	8151 (57,1%)	8721 (55,2%)	7863 (50,1%)	5571 (42,4%)	6135 (42,9%)	7084 (44,8%)	15459	13198	14286	15805
VšĮ Nacionalinio kraujo centro Panevėžio skyrius (Nemuno g. 75, Panevėžys)	1342 (7,0%)	4407 (27,4%)	4672 (27,1%)	4438 (24,5%)	17903 (93,0%)	11698 (72,6%)	12537 (72,9%)	5641 (75,5%)	19245	16105	17209	18144
VšĮ Nacionalinio kraujo centras, iš viso	12209 (16,8%)	15364 (24,5%)	14581 (22,8%)	14262 (21,0%)	60656 (83,2%)	47257 (75,5%)	49507 (77,2%)	53691 (79,0%)	72865	62621	64088	67953

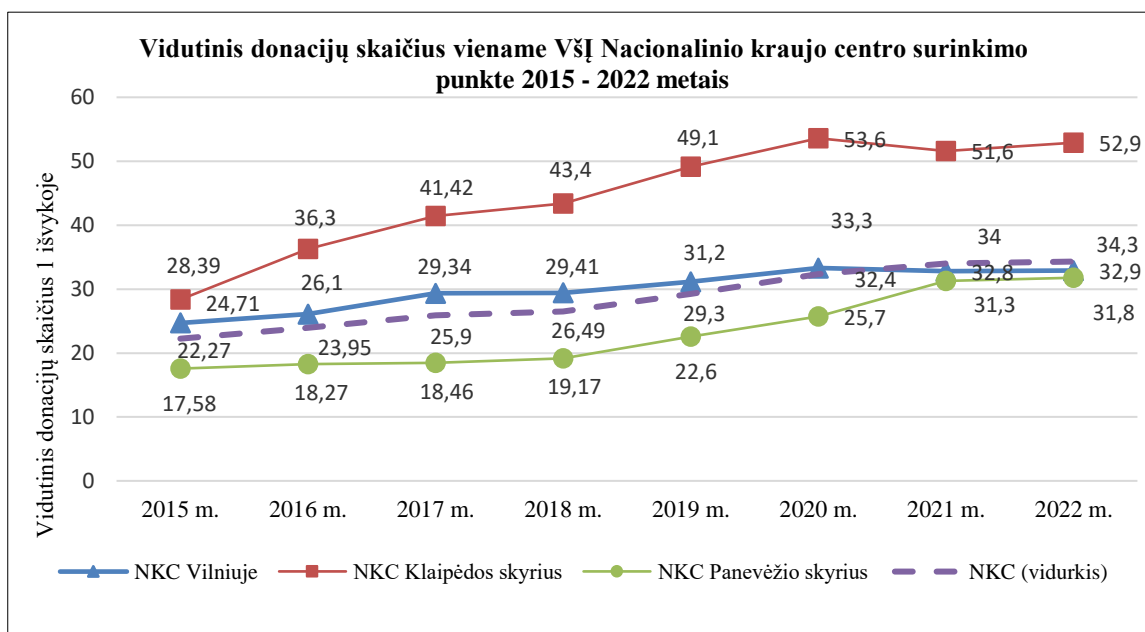
Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių, Kauno regionuose kraujo donorystės veikla daugiausia atliekama kraujo surinkimo punktuose, Klaipėdos regione daugiau nei pusė visų donacijų yra paimama NKC Klaipėdos skyriuje. 2015–2022 metų duomenys apie kraujo donacijų, VšĮ NKC paimtų kraujo surinkimo punktuose, santykinės dalies kitimą pateikti 6 pav.

6 paveikslas

VšĮ NKC 2022 metais suorganizavo 1564 kraujo donorystės akcijas – išvykas, kurių metu kraujo surinkimo punktuose buvo paimta 53 691 kraujo donacija. Vilniaus, Kauno regionuose kraujo surinkimo punktuose surenkamų donacijų dalis siekė apie 97 proc. Klaipėdos regione išvykų metu paimama 45 proc. visų šio skyriaus donacijų. Panevėžio regione, pastaraisiais metais efektyviau dirbant Panevėžio skyriui, išvykose paimamų donacijų dalis sumažėjo nuo 90 proc. iki 73-75 proc.

7 paveikslas

2022 metais kraujo donorystės akcijų / kraujo surinkimo punktų veiklos efektyvumo rodiklis (vidutinis donacijų skaičius paimamas vienoje kraujo donorystės akcijoje / surinkimo punkte) siekė 34 donacijas/kraujo donorystės akcijoje. Per pastaruosius metus donorystės išvykų efektyvumas nuolat didėjo (nuo 22,3 donac./išvykai 2015 m. iki 34 donac./ kraujo donorystės akcijoje 2022 m.). 7 paveiksle pateikiama donorystės veiklos išvykose efektyvumo rodiklio dinamika 2015 – 2022 metais.

V SKYRIUS KRAUJO LABORATORINIS IŠTYRIMAS

Pagrindiniai tikslai ir uždaviniai tiriant donorų kraują yra laiku ir kokybiškai ištirti visą VŠĮ NKC paimtą donorų kraują, užtikrinti atliekamų kraujo tyrimų kokybę, tiksliai ir laiku pildyti medicininę dokumentaciją, dirbti tik su aukštos kokybės laboratorine įranga, reagentais, saugiomis vienkartinėmis priemonėmis. Laboratorijose kraujo ištyrimui naudojama ši įranga: imunocheminių tyrimų analizatoriai, hematologiniai analizatoriai, hemoglobino kiekio nustatymo analizatoriai, imunoematologinių tyrimų analizatoriai, nukleino rūgščių tyrimų analizatorius, kaupinių sudarymo instrumentas, automatinis dangtelių nuėmėjas, vandens gryninimo sistema, vienkanalės pipetės dozatoriai, laboratorinės centrifugos. Laboratorinių analizatorių kvalifikavimą, techninę priežiūrą bei remontą atlieka sutartiniai tiekėjai.

Kraujo tyrimai atliekami dviem etapais: pirmajame etape, prieš donaciją, atliekamas pirminis donoro ištyrimas (tiriamas kapiliarinis kraujas) – pirmakarčiams donorams – kiekybinis Hb kiekio ir kraujo grupės pagal ABO, RhD ir Kell antigenus nustatymas, kartotiniams donorams – kiekybinis Hb kiekio nustatymas.

Antrajame etape, po donacijos, tiriamas veninis donoro kraujas. Šiame etape atliekami imunoematologiniai tyrimai: nustatoma kraujo grupė pagal ABO antigenus kryžminiu būdu, RhD antigenas, RhD kategorijos ir variantai, Rh sistemos fenotipas, Kell antigenas, antieritocitiniai imuniniai antikūnai, tiesioginis Kumbso mėginys. Pagal sutartis su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis (toliau – ASPI) atliekami suderinamumo tyrimai.

Kiekvienai kraujo ar kraujo sudėtinių dalių donacijai atliekami serologiniai atrankiniai tyrimai (HBsAg, anti HCV, ŽIV-I ir ŽIV-II antikūnų ir ŽIV-I Ag, anti TP). Serologiškai neigiami donorinio kraujo mėginiai tiriami NRA (nukleino rūgščių amplifikacijos) metodu: ŽIV ½ RNR, HCV RNR, HBV DNR, HAV RNR, B19 DNR. Atlikus privalomus kraujo tyrimus ir gavus teigiamus atrankinius tyrimų rezultatus, nustatyta tvarka atliekami patvirtinamieji kraujo tyrimai. ŽIV Ag/Ak, anti HCV, sifilio patvirtinamieji tyrimai bei ŽIV RNR, HBV DNR, HCV RNR kiekybiniai patvirtinamieji tyrimai atliekami Nacionalinėje visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje, HBsAg, patvirtinamasis tyrimas atliekamas VŠĮ NKC Kraujo laboratorinio ištyrimo skyriuje.

VŠĮ NKC Kraujo komponentų kokybės kontrolės tyrimų laboratorijoje nustatomi šie kraujo ir kraujo komponentų techniniai kokybės parametrai: pH, hemoglobinas, hematokritas, hemolizė, liekamųjų ląstelių kiekis, trombocitų skaičius.

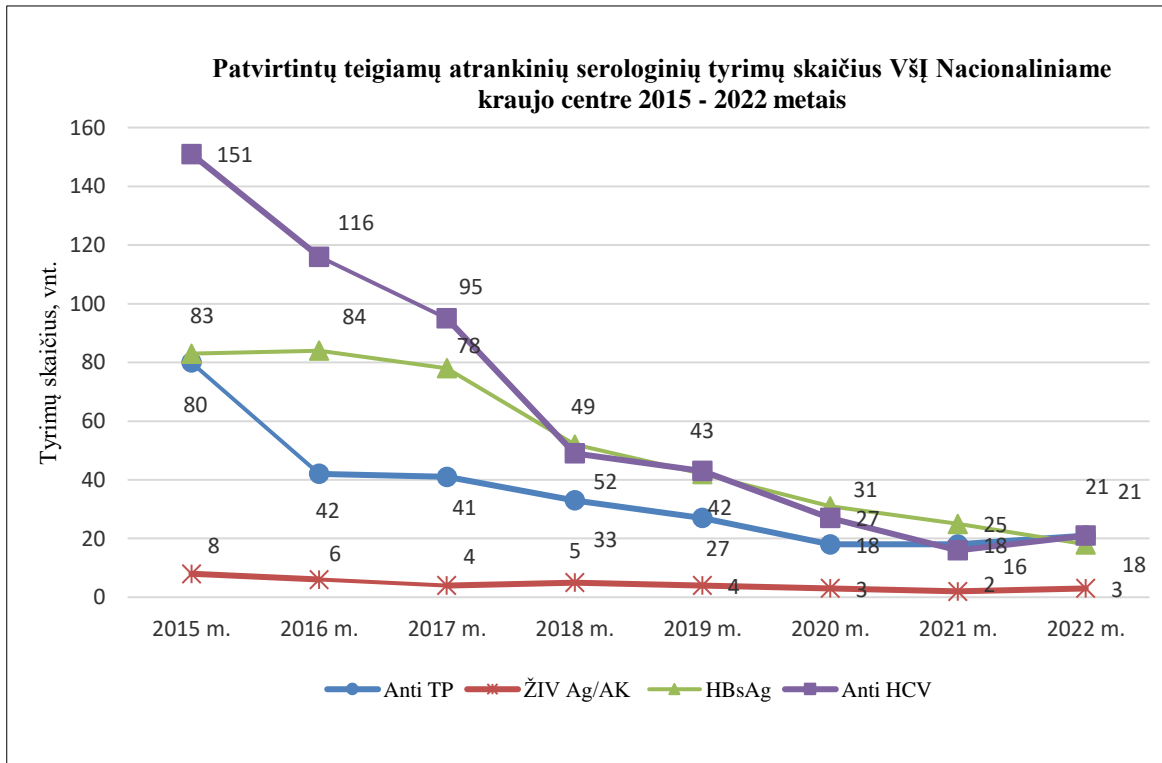
2022 metais VŠĮ NKC laboratorijose iš viso buvo atlikta 469 948 įvairių tyrimų: Klinikinėje laboratorijoje – 49 607, Imunoematologijos laboratorijoje – 117 348, Serologinių tyrimų laboratorijoje – 277 036, Molekulinių tyrimų laboratorijoje – 20 721 (tyrimai atlikti IDT ir kaupiniuose). 2021 metais Kokybės tyrimų laboratorija atliko 5236 tyrimus.

Visuose tyrimų atlikimo etapuose įdiegta kokybės kontrolė: kontroliuojama reagentų kokybė, atliekama tyrimų vidaus kokybės kontrolė. Kraujo laboratorinio ištyrimo skyrius sėkmingai dalyvauja išorinio laboratorijų vertinimo programose: „*Labquality*” (Suomija), „*Instand*” (Vokietija), „*UK NEQAS*” (Didžioji Britanija). Dalyvauja tarplaboratorinėje palyginamųjų tyrimų programoje su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligonine Kauno klinikos.

VŠĮ NKC Klaipėdos ir Panevėžio skyrių laboratorijose atliekami tik imunoematologiniai kraujo tyrimai donorams prieš kraujo davimą iš kapiliarinio kraujo, kraujo ėminiai dėl visų kitų privalomų donorų kraujo tyrimų ir kraujo komponentų kokybės tyrimų atlikimo pristatomi į VŠĮ NKC Kraujo laboratorinio ištyrimo skyrių.

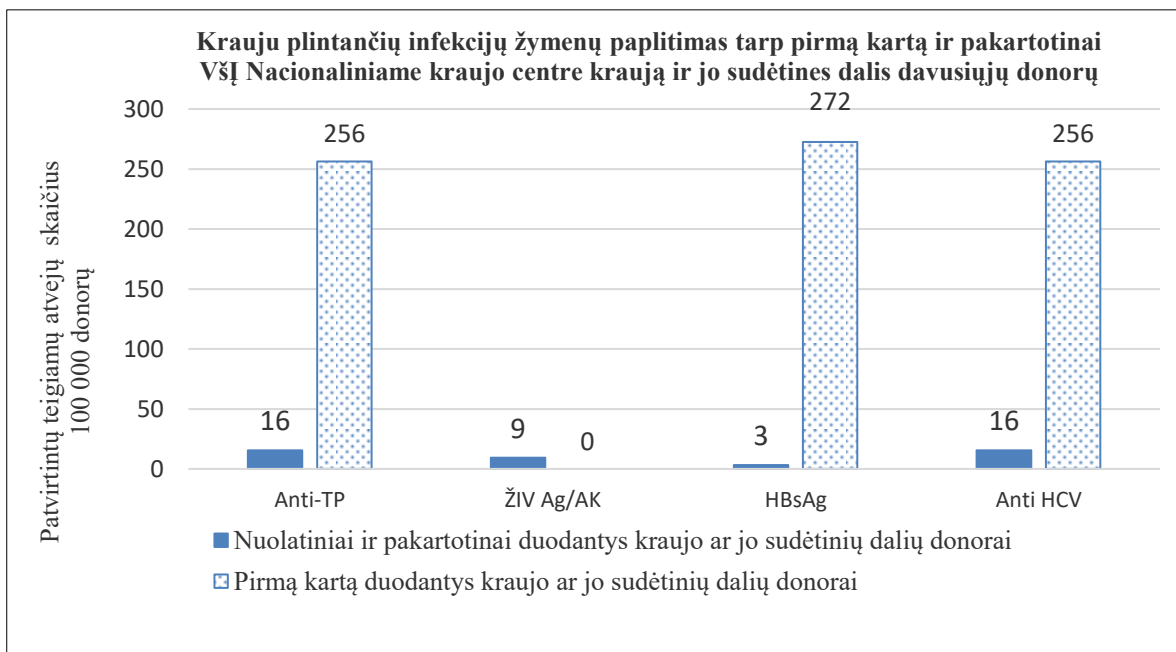
2015 – 2022 metų kraujo ar jo sudėtinių dalių donacijų tyrimų dėl infekcijų žymenų rezultatų kitimas teikiamas 8 paveiksle. Iš viso serologiškai patvirtinti teigiami atrankinių tyrimų dėl infekcijų žymenų atvejai 2022 metais sudarė 164 atvejo 100 000 donorų (n=63).

8 paveikslas

Didžiausią teigiamų patvirtintų atvejų dalį (77,8 proc.) sudarė atvejai, patvirtinti pirmą kartą duodantiesiems donorams (n=49) (žiūrėti 9 pav.).

9 paveikslas

Pastaba: infekcijų (sifilio, hepatitų C ir B, ŽIV) žymenų paplitimo dažnis – per metus patvirtintų infekcinių žymenų skaičius, tenkantis 100 000 donorų.

Pirmą kartą duodančiųjų donorų tarpe patvirtintų teigiamų serologinių tyrimų nustatoma daugiau nei pakartotinai duodančiųjų tarpe. Ypač didelis hepatito B ir hepatito C infekcijos paplitimo skirtumas pirmą kartą davusiųjų ir nuolat donuojančiųjų žmonių grupėse – pirmą kartą davusiųjų tarpe patvirtintų teigiamų hepatito B infekcijos atvejų paplitimas sudarė 272 atvejai 100 000 pirmą kartą davusiųjų donorų, nuolatiniams donorams šios infekcijos paplitimas – 3 atvejai 100 000 nuolatinių donorų. Hepatito C infekcijos paplitimas - 256 atvejai 100 000 pirmą kartą davusiųjų donorų, 16 atvejų 100 000 nuolatinių donorų. ŽIV infekcijos paplitimas – 9 atvejai 100 000 nuolatinių donorų populiacijoje. 2022 metais nuolatiniams kraujo donorams NRA testu nustatytų teigiamų patvirtintų infekcijų žymenų atvejai sudarė 13 atvejų 100 000 donorų (n=4).

VI SKYRIUS KRAUJO IR KRAUJO KOMPONENTŲ Ruošimas ir Išdavimas

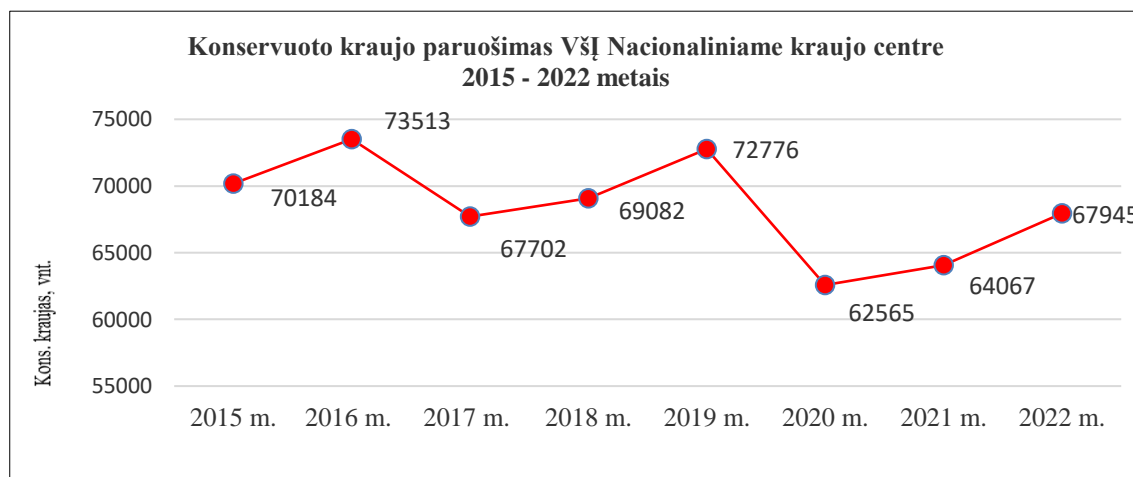
Ruošiant konservuotą kraują ir jo komponentus, siekiama ASPĮ aprūpinti saugiu krauju ir jo komponentais.

Kraujo ir jo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimai patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1186 „Dėl kraujo ir kraujo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimų aprašo patvirtinimo”.

VšĮ NKC kraujo komponentų ruošimui naudojama įranga: kraujo ir jo komponentų centrifugavimui naudojamos centrifugos, centrifuguojamų produktų svorio išlyginimui ir kraujo komponentų svėrimui naudojamos svarstyklės, plautų eritrocitų masės ruošimui - laminarinis boksas, taip pat naudojami kraujo maišelių užsandarinimo aparatai, sterilaus vamzdelių sujungimo aparatai, kraujo komponentų atskyrimui - automatiniai kraujo komponentų separatoriai, plazmos užšaldymui - šokinio šaldymo šaldikliai, šviežiai šaldytos plazmos laikymui - šaldikliai, eritrocitų laikymui - šaldytuvai, trombocitų laikymui - trombocitų inkubatoriai. Medicininė įranga kvalifikuojama, siekiant užtikrinti reikalavimų kraujo komponentų ruošimui, kokybės kontrolei, saugojimui ir transportavimui, atitinkančių Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymą Nr. V-1186 „Dėl kraujo ir kraujo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimų aprašo patvirtinimo” įgyvendinimą.

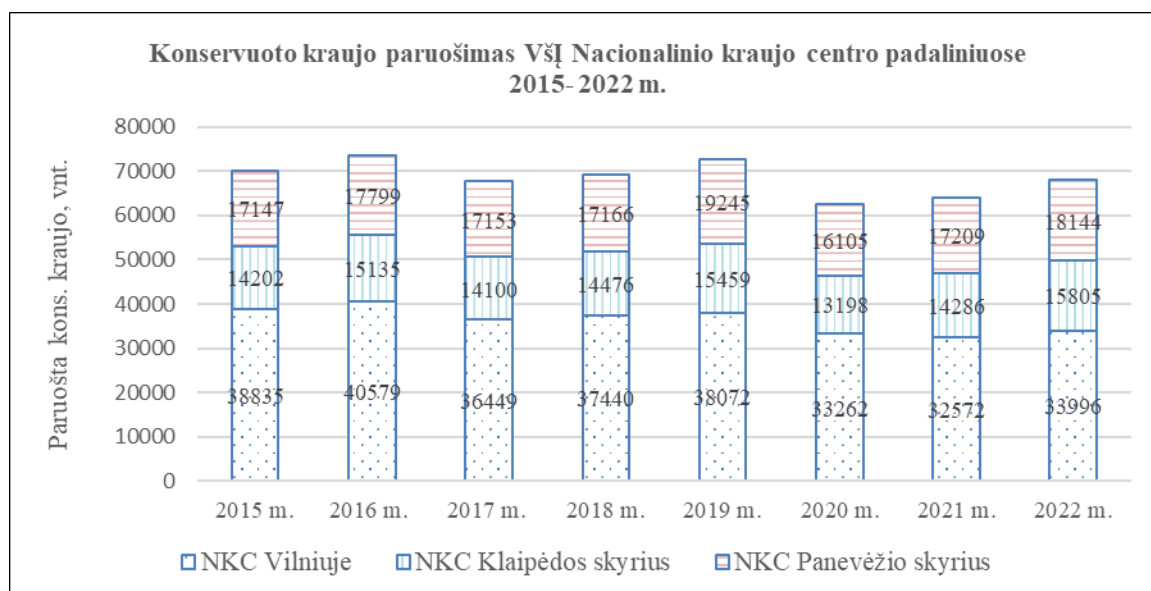
Kraujo komponentai iš konservuoto kraujo ruošiami VšĮ NKC Vilniuje ir kraujo centro skyriuose Klaipėdoje ir Panevėžyje. Trombocitai aferezės būdu imami VšĮ NKC Vilniuje. Iš viso 2022 metais paruošta 67 945 vnt. konservuoto kraujo, tai 6 proc. daugiau, lyginant su praėjusiais metais (duomenys apie VšĮ NKC paruošto konservuoto kraujo kiekį 2015 – 2022 metais teikiami 10 pav.).

10 paveikslas

Pusė (50 proc.) viso konservuoto kraujo buvo paruošta VšĮ NKC Vilniaus padalinyje, VšĮ NKC Klaipėdos ir Panevėžio skyriuose buvo paruošta atitinkamai 23 proc. ir 27 proc. surinktų kraujo vienetų (konservuoto kraujo paruošimo VšĮ NKC padaliniuose veikla 2015-2022 m. teikiama 11 pav.).

11 paveikslas

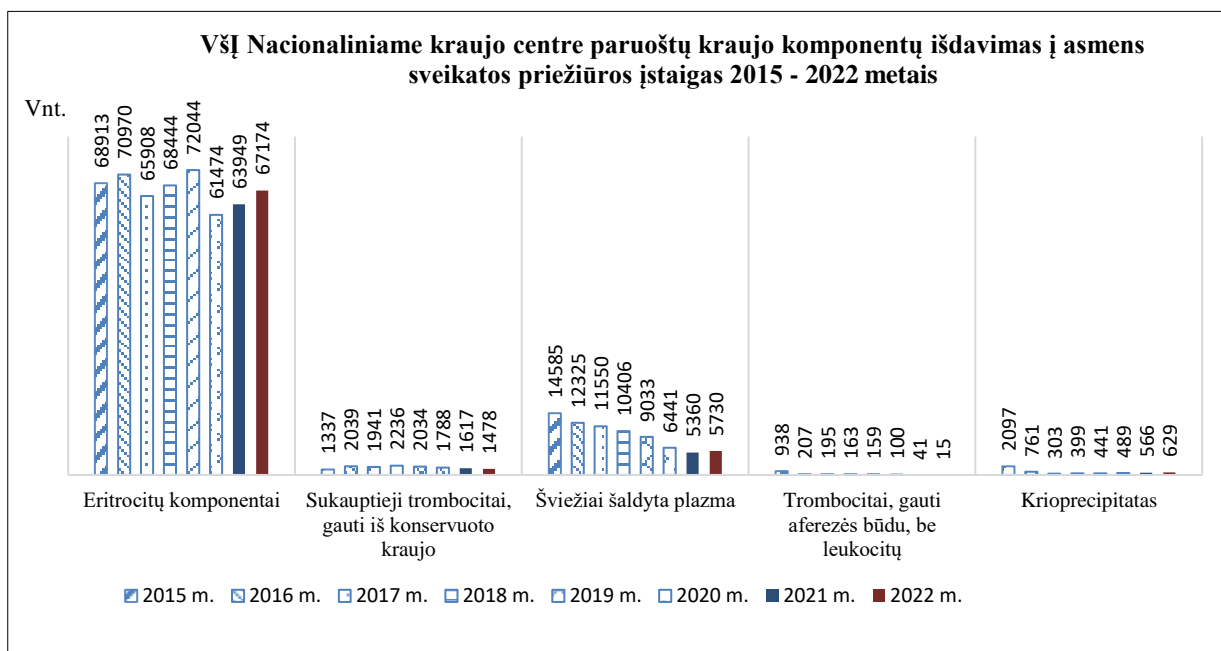
2022 metais VšĮ NKC buvo ruošiami ir ASPĮ išduodami šie kraujo komponentai: eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale, nuplauti eritrocitai, švitinti eritrocitų komponentai, sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, švitinti sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų, šviežiai šaldyta plazma, krioprecipitatas, sukauptieji trombocitai gauti iš konservuoto kraujo be leukocitų pridėtiniame tirpale. 2022 metais, lyginant su praėjusiais metais, didėjo ASPĮ poreikis eritrocitams be leukocitų pridėtinaime tirpale, šio kraujo komponento pagaminta ir išduota 5 proc. daugiau. Duomenys apie kraujo komponentų ruošimą ir išdavimą ASPĮ pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Kraujo komponentų paruošimas VšĮ Nacionaliniame kraujo centre ir išdavimas į asmens sveikatos priežiūros įstaigas 2020–2022 metais

Kraujo komponento pavadinimas	Pagaminta, vnt.				Išduota į ASPĮ, vnt.			
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, 2022/2020 proc.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis, 2022/2020 proc.
Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale	62143	63715	67498	+8,6	61352	63913	67088	+9,3
Nuplauti eritrocitai	26	21	23	-11,5	21	14	19	-9,5
Švitinti eritrocitų komponentai	101	22	67	-33,7	101	22	67	-33,7
Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo	2551	2254	1975	-22,6	1721	1600	1455	-15,5
Trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų	109	41	15	-86,2	76	41	15	-80,3
Švitinti trombocitų komponentai	28	-	12	-57,1	27	-	12	-55,6
Šviežiai šaldyta plazma (taikomas karantinas)	57244	58462	62079	+8,4	6441	5360	5730	-11,0
Krioprecipitatas	282	823	747	+164,9	489	566	629	+28,6
Trombocitai gauti aferezės būdu be leukocitų pridėtiniame tirpale	2	-	-		2	-	-	
Sukauptieji trombocitai gauti iš konservuoto kraujo be leukocitų pridėtiniame tirpale	64	20	11	-82,8	62	17	11	-82,3

VšĮ NKC paruoštų ir į ASPĮ išduotų kraujo komponentų kiekių palyginimas 2015 – 2022 metais matyti 12 pav.

12 paveikslas

Kraujo komponentų ruošimas ir pateikimas gydymo įstaigoms priklauso nuo poreikio ir užsakymų kiekio. Per pastaruosius du metus VšĮ NKC paruoštų eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale išdavimai į gydymo įstaigas išaugo 9 proc., o, padidėjus krioprecipitato poreikiui, šio kraujo komponento pateikta gydymui 29 proc. daugiau. Pastaraisiais metais sumažėjo trombocitų, gautų aferezės būdu, sukauptųjų trombocitų užsakomi kiekiai, sumažėjo ir šių komponentų ruošimo apimtys.

VšĮ NKC paruošta šviežiai šaldyta plazma perduodama į VšĮ NKC Plazmos saugyklą ir laikoma iki to laiko, kol bus išduota į gydymo įstaigas arba realizuota, vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-78 „Dėl Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygų bei tvarkos aprašo patvirtinimo“ (galiojanti redakcija)

2022 metais VšĮ NKC neturint sutartinių įsipareigojimų aprūpinti ASPĮ šviežiai šaldyta plazma be leukocitų, šio kraujo komponento nebuvo ruošiama.

VII SKYRIUS FARMACINĖ VEIKLA

VšĮ NKC vykdoma farmacinė veikla pagal turimą gamybos licenciją apima plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimą.

Pagrindinis VšĮ NKC tikslas vykdant farmacinę veiklą yra užtikrinti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo, Geros gamybos praktikos, teisės aktų, reglamentuojančių plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, ruošimą, reikalavimų vykdymą.

VšĮ NKC plazmą, naudojamą kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti ruošia 3 -jose gamybos vietose: Vilniuje, Klaipėdoje ir Panevėžyje. Visa paruošta plazma perduodama saugojimui į Vilniaus gamybos vietoje esančią Plazmos saugyklą, kur saugoma iki tol, kol bus realizuota, vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-78 „Dėl Kraujo ir kraujo komponentų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygų bei tvarkos aprašo patvirtinimo“.

VšĮ NKC vadovaudamasis geros gamybos reikalavimais, kaip tiekėjas, apie 90 proc. paruoštos plazmos metinio kiekio perduoda plazmos frakcionuotojams / kraujo preparatų gamintojams, sudarydamas plazmos pardavimo (tiekimą) sutartis bei kartu vykdydamas pasirašytus susitarimus dėl plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo preparatams gaminti, kokybės. 2022 metais, vykdamas įsipareigojimus pagal pasirašytas plazmos tiekimo kraujo preparatų gamybai sutartis, VšĮ NKC kraujo preparatų gamintojams pateikė 25 000 litrų šviežiai šaldytos plazmos.

2022 metais VšĮ NKC ir skyrių veiklos vietose gerinant plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga kraujo vaistiniams preparatams gaminti, laikymo procesus, buvo įgyvendinti procesų pakeitimai, susiję su plazmos laikymo sąlygų gerinimu, užtikrinant šalčio grandinės palaikymą ir nuoseklumą. Šie pakeitimai buvo inicijuoti siekiant užtikrinti geros gamybos praktikos reikalavimų laikymąsi. Korekciniai ir prevenciniai veiksmai apėmė plazmos saugojimui skirtos šaldymo įrangos kvalifikavimo, eksploatacijos ir priežiūros procedūras. Įgyvendinus numatytas priemones, gerėja šviežiai šaldytos plazmos atsekamumo bei saugojimo sąlygų užtikrinimas tarpinio saugojimo nuo užšaldymo iki perkėlimo į plazmos saugyklą metu. Siekiant praplėsti plazmos saugojimo patalpų plotą ir modernizuoti saugojimo procesą, buvo pradėtas vykdyti kokybės vadybos proceso pakeitimas, susijęs su automatizuotos šalčio kameros įrengimu. Pasirengiant automatizuotos šalčio kameros pirkimui, 2022 m. gegužę CVP informacinės sistemos priemonėmis buvo vykdyta rinkos dalyvių konsultacija. 2022-10-06 VšĮ NKC direktoriaus įsakymu B-236 buvo sudaryta darbo grupė Automatizuotos šaldymo kameros dalių su jų surinkimu, išbandymu ir įvertinimu įsigijimo ir įgyvendinimo proceso koordinavimui ir priežiūrai. Ši darbo grupė parengė pirkimo objekto techninės specifikacijos projektą, kuris buvo paviešintas CVP informacinėje sistemoje.

VIII SKYRIUS KOKYBĖS KONTROLĖ

Kokybės užtikrinimas – veiklos, vykdomos siekiant užtikrinti kraujo ir jo komponentų numatomą paskirtį atitinkančią kokybę nuo kraujo surinkimo iki paskirstymo per su kokybe susijusių procesų priežiūrą pagrįstą kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos geros praktikos standartų ir specifikacijų, ir farmacinės geros gamybos praktikos kokybės sistemos, kiek tai yra susiję su plazmos ruošimu, reikalavimais.

Kraujo ir kraujo komponentų kokybės kontrolės apžvalga

Kraujo ir kraujo komponentų kokybės parametrai tikrinami vadovaujantis LR Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1186 „Dėl kraujo ir jo komponentų ruošimo ir kokybės kontrolės reikalavimų aprašo patvirtinimo“ galiojančia redakcija.

Kraujo ir kraujo komponentų techninių kokybės parametrų tyrimai atliekami VšĮ NKC Kraujo laboratorinio ištyrimo skyriuje ir išorės papildomų tyrimų laboratorijose rašytinių sutarčių pagrindu, vadovaujantis VšĮ NKC direktoriaus įsakymais patvirtintomis kraujo ir kraujo komponentų kokybės kontrolės instrukcijomis. Kaip medžiaga kraujo ir kraujo komponentų kokybės tyrimams naudojami kraujo / kraujo komponento vienetai arba vienetų maišelių vamzdelių segmentai.

Konservuotas kraujas

VšĮ NKC (Centre ir Klaipėdos ir Panevėžio skyriuose) 2022 metais kraujas buvo surenkamas iš donorų naudojant kraujo maišų tipą „viršus – apačia“. Po surinkimo konservuotas kraujas buvo atvėsintas ne ilgiau kaip per 6 valandas iki + 20 °C – +24 °C specialia atvėsavimo įranga ir saugomas iki perdirbimo kontroliuojamose sąlygose iki 24 val.

2022 metais ištirti konservuoto kraujo vienetai 100 % atitiko tūrio 450 ± 50 ml reikalavimą, hemoglobino kiekis vidutiniškai buvo 60,92 g/vnt. (priimtimumo kriterijus ≥ 45 g/vnt).

VšĮ NKC konservuotas kraujas naudojamas kaip žaliava kraujo komponentų gamybai, užtikrinant jo tinkamumą trombocitų ir šviežiai šaldytos plazmos gamybai ir saugomas tik iki 24

valandų, hemolizė saugojimo pabaigoje atitiko šio parametro kokybės priimtimumo kriterijų ir buvo <0,8% visuose tirtuose vienetuose, vidutiniškai 0,24%.

Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale

Eritrocitai be leukocitų pridėtiniame tirpale buvo ruošiami iš konservuoto kraujo nuėmus trombocitų ir leukocitų sluoksnį ir „in-line“ filtracijos metodu pašalinus didžiąją dalį leukocitų.

2022 metais tirtų eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale vienetų kokybės parametrai atitiko kokybės reikalavimus: hemoglobino kiekio priimtimumo kriterijus ≥ 40 g./vnt., vidurkis - 53,30 g/vnt., liekamųjų leukocitų priimtimumo kriterijus $< 1 \times 10^6$ /vnt., vidurkis - $0,04 \times 10^6$ /vnt., hemolizės priimtimumo kriterijus <0,8%, vidurkis - 0,24%. Statistiškai reikšmingo skirtumo, tarp tirtų kraujo centro Vilniuje ir Klaipėdos bei Panevėžio skyriuose eritrocitų be leukocitų pridėtiniame tirpale vienetų kokybės rodiklių, nenustatyta.

Nuplauti eritrocitai

Nuplauti eritrocitai VšĮ NKC 2022 metais buvo ruošiami Centre ir tik pagal iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų gautus užsakymus. Eritrocitai gaminami iš pirminio komponento 3 kartus nuplaunant nuo plazmos ir likutinių ląstelių + 40 C 0,9 % natrio chlorido tirpalu.

Liekamojo baltymo tyrimas atliekamas išorės papildomų tyrimų laboratorijoje sutartiniu pagrindu. Paruoštų nuplautų eritrocitų bendro baltymo likutis buvo mažiau už viršutinę 0,5 g/vnt. leistiną ribą, vidutiniškai 0,006 g/vnt. išsaugant aukštą hemoglobino kiekį (priimtimumo kriterijus ≥ 40 g/vnt.) vidutiniškai 53,4 g/vnt., hemolizė gamybos proceso pabaigoje vidutiniškai buvo 0,20 % (priimtimumo kriterijus <0,8%).

Šviežiai šaldyta plazma

Šviežiai šaldyta plazma ruošinama atskiriant plazmą iš konservuoto kraujo iki 24 valandų nuo kraujo paėmimo ir visiškai užšaldant greito užšaldymo įrenginyje žemesnėje nei -30^0 C temperatūroje per vieną valandą. Tokiu būdu paruoštoje šviežiai šaldytoje plazmoje užtikrinamas ne mažesnis kaip 70 IU VIII faktoriaus kiekis 100 ml plazmos ir panašus kiekis kitų krešėjimo faktorių bei natūralių inhibitorių.

2022 metais tirtų šviežiai šaldytos plazmos ir Plazmos saugykloje ilgiausiai saugotos šviežiai šaldytos plazmos vienetų VIII faktoriaus kiekis (užšaldžius ir atšildžius) atitiko priimtimumo kriterijus (ne mažiau kaip 70 IU/100 ml), šviežiai paruoštoje plazmoje vidurkis buvo 132,7 IU/100 ml, ilgiausiai saugotoje – 124 IU/100 ml ir atitiko Europos Farmakopėjos monografijos 0853 „Žmogaus plazma frakcionavimui“ (naujausia redakcija) reikalavimus.

Bendro baltymo kiekis šviežiai pagamintoje plazmoje buvo aukštesnis už apatinę leistiną ribą (50 g/l), vidurkis 59,06 g/l.

Liekamųjų ląstelių kiekis atitiko priimtimumo kriterijus ir vidurkis buvo: eritrocitų $0,13 \times 10^9$ /l (priimtimumo kriterijus $< 6,0 \times 10^9$ /l), leukocitų $0,00 \times 10^9$ /l (priimtimumo kriterijus $< 0,1 \times 10^9$ /l), trombocitų $5,3 \times 10^9$ /l (priimtimumo kriterijus $< 50,0 \times 10^9$ /l). Statistiškai reikšmingo skirtumo, tarp tirtų kraujo centro Vilniuje, Panevėžio ir Klaipėdos skyriuose šviežiai šaldytos plazmos vienetų kokybės rodiklių, nenustatyta.

Krioprecipitatas

Komponentas buvo ruošiamas iš šviežiai šaldytos plazmos vieneto, po lėto šviežiai šaldytos plazmos atšildymo ir kieto centrifugavimo atskiriant plazmą be krioprecipitato į atskirą maišėlį. Komponentas naudojamas fibrinogeno kiekybinio ir kokybinio deficito, VIII krešėjimo faktoriaus deficito ir kompleksinio krešėjimo faktorių deficito, esant Diseminuoto intravazalinės koaguliacijos sindromui, gydymui, jame yra VIII krešėjimo faktoriaus, Wilebrando, XIII krešėjimo faktoriaus, fibrinogeno, fibronektino. 2022 metais krioprecipitatas buvo ruošiamas tik kraujo centre Vilniuje.

Tikrintuose vienetuose VIII faktoriaus ir fibrinogeno kiekis atitiko kokybės reikalavimus, VIII faktorius vidutiniškai 148,1 IU/vnt., ilgiausiai saugotame 125,7 IU/vnt. (priimtino kriterijus ≥ 70 IU/vnt), fibrinogenas vidutiniškai 387,3 mg/vnt. (priimtino kriterijus ≥ 140 mg/vnt.).

Trombocitai, gauti aferezės būdu, be leukocitų

Komponentas buvo ruošiamas tik turint gydymo įstaigos užsakymą kraujo centre Vilniuje, naudojant aferezės įrangą.

2022 metais ruošų trombocitų, gautų aferezės būdu, be leukocitų tirtų pavyzdžių trombocitų skaičiaus vidurkis buvo $2,79 \times 10^{11}$ (priimtino kriterijus $> 2 \times 10^{11}$), liekamųjų leukocitų vienetu vidurkis $0,09 \times 10^6$ (priimtino kriterijus $< 1 \times 10^6$), pH saugojimo laikotarpio pabaigoje vidurkis 7,1 (priimtino kriterijus $> 6,4$) ir atitiko kokybės reikalavimus

Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų ir sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų pridėtiniame tirpale

Sukauptieji trombocitai buvo ruošiami standartizuotu būdu, sukaupiant steriliu būdu tos pačios kraujo grupės (ABO ir Rh D) keturis arba penkis leukocitų ir trombocitų sluoksnius ir užpilant plazma arba pridėtinu tirpalu. Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų buvo ruošiami pagal gydymo įstaigų užsakymus.

2022 metais tirtų vienetų trombocitų skaičiaus vidurkis buvo $3,4 \times 10^{11}$ (priimtino kriterijus $\geq 2 \times 10^{11}$), liekamųjų leukocitų kiekio vidurkis $0,10 \times 10^6$ /vnt. (priimtino kriterijus $< 1 \times 10^6$ vienetu), pH saugojimo laikotarpio pabaigoje vidurkis – 7,4 (priimtino kriterijus $> 6,4$) ir atitiko kokybės reikalavimus.

Sukauptieji trombocitai, gauti iš konservuoto kraujo, be leukocitų pridėtiniame tirpale buvo ruošiami tik kraujo centre Vilniuje. Tirtų vienetų trombocitų skaičiaus vidurkis buvo $3,0 \times 10^{11}$ (priimtino kriterijus $\geq 2 \times 10^{11}$), liekamųjų leukocitų kiekio vidurkis $0,06 \times 10^6$ /vnt. (priimtino kriterijus $< 1 \times 10^6$ vienetu), pH saugojimo laikotarpio pabaigoje vidurkis – 7,2 (priimtino kriterijus $> 6,4$) ir atitiko kokybės reikalavimus.

Bakteriologinė kraujo ir kraujo komponentų surinkimo ir gamybos proceso kontrolė

VšĮ NKC taikoma bakterinės kontaminacijos prevencija: kraujas iš donoro imamas į kraujo maišų sistemas su papildomu maišeliu pirmųjų 20 ml surinkimui. Eritrocitams, trombocitams yra taikoma leukofiltracija, šviežiai šaldytai plazmai transfuzijoms – karantinavimas.

Donoro rankos odos apnuošimo metodas yra validuotas, slaugytojų atliekamo donoro rankos apnuošimo kokybė yra monitoruojama. 2022 metais monitoringo rezultatai patvirtino tinkamą slaugytojų darbo kokybę apnuošiant donoro ranką.

Kraujo komponentų mikrobiologiniai tyrimai atliekami kraujo komponentų saugojimo pabaigoje ir tyrimams sunaudojamas visas maišas. Tyrimai atliekami išorės papildomų tyrimų licencijuotoje laboratorijoje pagal sutartį. 2022 metais iš viso buvo atlikta 421 mikrobiologiniai kraujo komponentų tyrimai. Mikrobiologiniai kraujo komponentų pasėliai 100 % sterilūs. Laminarinio bokso oro mikrobiologinė kontrolė buvo atliekama nuplautų eritrocitų gamybos mėnesiais ir per 2022 metus oro mikrobiologinio pasėlio tyrimai atlikti 4 kartus.

VšĮ Nacionalinio kraujo centro donorų apklausa ir jų pasitenkinimas VšĮ Nacionalinio kraujo centro teikiamomis paslaugomis

Siekiant išsiaiškinti kraujo donorų poreikius ir jų pasitenkinimą VšĮ NKC teikiamomis donorystės paslaugomis, buvo atlikta apklausa, kurios metu kraujo davę žmonės atsakė į anketos klausimus. Donorų apklausos anketą sudarė 13 klausimų, kurie sudaryti taip, kad gavus apibendrintus anketų duomenis, būtų galima įvertinti donorų pasitenkinimo NKC dirbančių specialistų darbu lygį, tobulinti donorų aptarnavimą, atsižvelgiant į jų poreikius, išsakytą nuomonę. Iš viso surinkta ir apdorota 583 donorų apklausos anketos.

Gauti apklausos rezultatai rodo, kad visų NKC padalinių darbą donorai įvertino teigiamai (kraujo donorų bendras pasitenkinimas VšĮ NKC darbu vertinamas 7 – 10 balų).

Apklausoje tirta, kaip donorai vertina kraujo donorystės proceso eigoje dalyvaujančio personalo profesionalumą. Iš gautų apklausos rezultatų galime daryti išvadą, kad personalas geba sukurti teigiamą psichologinę ir emocinę aplinką. Didžioji dalis apklaustųjų VšĮ NKC dirbančio personalo darbą įvertino labai gerai (90-100 proc.). Panašiai įvertintas personalo dėmesingumas ir pagalba bei suteikiamos informacijos suprantamumas.

Didžioji dalis apklaustųjų VšĮ NKC skirtingų padalinių patalpų švarą ir jaukumą įvertino labai gerai (Vilniuje Centre – 95,6 proc., Vilniuje PC CUP mobiliame punkte – 95,4 proc., Kaune – 96,5 proc., Klaipėdoje – 95 proc., Šiauliuose – 89 proc.). Panevėžio padalinys įvertintas gerai (72,5 proc.)

Siekiant įvertinti esamų kraujo donorų požiūrį į kraujo donorystės įstaigą ir jų polinkį pakartotinai sugrįžti į NKC, apklausoje tirta, ar donorai rinktųsi dovanoti kraujo NKC dar kartą. Remiantis apklausos rezultatais, dauguma respondentų (Vilniuje Centre – 100 proc., Vilniuje PC CUP mobiliame punkte 99, 4 proc., Klaipėdoje – 97,8 proc., Kaune – 98,4 proc., Panevėžyje – 98,2 proc. ir Šiauliuose – po 98,8 proc.) atsakė, jog tikrai rinktųsi pakartotinai dovanoti kraujo NKC.

Skatinant neatlygintą kraujo donorystę ir siekiant pritraukti naujus žmones tapti donorais bei išlaikyti esamus kraujo donorus, labai svarbi yra donorų teigiamų atsiliepimų sklaida visuomenėje. Respondentų paklausta, ar jie rekomenduotų dovanoti kraujo būtent NKC savo artimam žmogui ar draugui. Didžioji dalis (Vilniuje Centre – 100 proc., Vilniuje PC CUP mobiliame punkte – 98,7 proc., Kaune – 98,4 proc., Klaipėdoje ir Panevėžyje – 97 proc., Šiauliuose – 98,8 proc.) apklaustųjų atsakė, kad tikrai rekomenduotų duoti kraujo VšĮ NKC savo artimiesiems ir draugams.

Apibendrinant visos apklausos rezultatus, galima teigti, kad dauguma apklausoje dalyvavusių žmonių turi teigiamą nuomonę apie įstaigą – palankiai vertina kraujo centro personalo darbą, pagalbą ir dėmesingumą, suteikiamos informacijos suprantamumą. Taip pat, dauguma apklaustųjų labai gerai vertina VšĮ NKC padalinių patalpų švarą ir jaukumą, rinktųsi VšĮ NKC pakartotinei donacijai ir rekomenduotų atvykti į VšĮ NKC padovanoti kraujo savo artimiesiems ir draugams.

IX SKYRIUS

AUDITAI IR IŠORINIAI TIKRINIMAI

Vidaus medicininis auditas yra vienas iš matavimo, analizės ir gerinimo procesų, kurio tikslas yra įvertinti VšĮ NKC kokybės vadybos sistemos atitiktį Kraujo donorystės įstaigų kokybės sistemos, farmacinės veiklos geros gamybos praktikos, kokybės vadybos sistemos, atitinkančios LST EN ISO 9001:2015 standartą, reikalavimams ir pačios organizacijos nustatytiems reikalavimams kokybės vadybos sistemai tikslui savalaikiai išsiaiškinti sisteminės spręstinas problemas ir pateikti siūlymus nuolat gerinti kokybės vadybos sistemos rezultatyvumą.

Vidaus medicininiai auditai VšĮ NKC atliekami vadovaujantis VšĮ Nacionalinio kraujo centro direktoriaus įsakymu patvirtintu procedūros aprašu PA19-NKC Vidaus medicininis auditas. Vidaus medicinos auditoriai atliko auditus pagal VšĮ NKC direktoriaus 2022-01-25 d. įsakymu Nr. B-17 patvirtintą 2022 m. Vidaus medicininį auditų metinį planą. Juo vadovaujantis VšĮ NKC Vilniuje, Panevėžio bei Klaipėdos skyriuose buvo suplanuota atlikti 11 auditų. 2022 metais audituoti vadybos, pagrindiniai produkto realizavimo ir palaikomieji procesai: Pakeitimų valdymas, Donorų atranka ir kraujo paėmimas, Kraujo komponentų gamyba, saugojimas ir išdavimas, Kraujo komponentų saugojimas ir paskirstymas Ekspedicijoje, Šviežiai šaldytos plazmos panaudojimas, Medicinos prietaisų ir įrangos valdymas, Išorės subjektų veiklų, kurios gali turėti įtakos kraujo komponentų kokybei, saugai ar efektyvumui, valdymas. Auditų metu nustatytos šešios neatitiktys, buvo pateikta 22 rekomendacijos ir pasiūlymai gerinimui.

2022 metais VšĮ NKC buvo atlikti išorinių institucijų tikrinimai (inspektavimai, auditai):

- Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Rinkos priežiūros skyriaus specialistas 2022 m. sausio 31 – vasario 1 d. atliko VšĮ NKC

Gamybos licencijos informacijos ir pridėtų dokumentų patikrinimą. Pateikta išvada, kad VšĮ NKC paraiška ir dokumentai atitinka reglamentuotus reikalavimus ir siūloma pakeisti VšĮ NKC turimos gamybos licencijos informaciją ir duomenis.

- Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Rinkos priežiūros skyriaus specialistai (2022 m. rugsėjo 12 d. VVKT direktoriaus įsakymas) atliko dokumentinį patikrinimą bei tikrinimą vietoje dėl VšĮ NKC vykdomos farmacinės veiklos (kraujo plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga vaistinių preparatų gamybai, ruošimas) atitikimo geros gamybos praktikos reikalavimams. Pateikta išvada, kad VšĮ NKC vykdoma farmacinė veikla kraujo plazmos, skirtos vaistinių preparatų gamybai, ruošimas iš esmės atitinka geros gamybos praktikos principus ir siūloma išduoti Geros gamybos praktikos pažymėjimą.

- Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Rinkos priežiūros skyriaus specialistas 2022 m. gruodžio 21, 27 d. atliko VšĮ NKC turimos Gamybos licencijos paraiškos informacijos ir pridėtų dokumentų patikrinimą. Teikta išvada, kad VšĮ NKC paraiška ir dokumentai atitinka reglamentuotus reikalavimus ir siūloma pakeisti VšĮ NKC turimos gamybos licencijos informaciją ir duomenis.

- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022-10-18 įsakymu sudaryta komisija vykdė kraujo ir jo komponentų surinkimo, ištyrimo, perdirbimo, kokybės kontrolės ir laikymo atitikimo teisės aktuose nustatytiems reikalavimams dokumentinį patikrinimą bei tikrinimą vietoje. Pateikta išvada, kad VšĮ NKC teikiamos kraujo donorystės paslaugos (kraujo ir jų komponentų surinkimas, ištyrimas, perdirbimas, laikymas, kokybės kontrolė) atitinka kraujo direktyvų nuostatas atitinkančių nacionalinių teisės aktų reikalavimus.

- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Panevėžio departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus specialistas 2022 m. rugsėjo 15 d., o Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento Visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus specialistai 2022 m. kovo 24 d. atliko periodinius VšĮ NKC Panevėžio skyriaus Šiaulių laikinam mobiliam punktui išduotame leidime – higienos pase nurodytų sąlygų laikymosi patikrinimus. Periodinių patikrinimų metu teisės aktų reikalavimų pažeidimų nenustatyta.

- UAB „Bureau Veritas Certification LIT“ specialistai 2022 m. spalio 19 – 20 dienomis atliko VšĮ NKC įdiegtos ir veikiančios kokybės vadybos sistemos pakartotinį sertifikavimą (tikrinimą). Nustatyta, kad VšĮ NKC įdiegė, prižiūri ir nuolat tobulina kokybės vadybos sistemą, atitinkančią ISO 9001:2015 reikalavimus.

- UAB „Analitika“ specialistai atliko VšĮ NKC 2021 metų finansinės veiklos auditą. Pateikta auditoriaus nuomonė, kad VšĮ NKC finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia įstaigos 2021 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir tą dieną pasibaigusį metų finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

- Kompanija „Kedrion“ 2022 m. sausio mėn. atliko VšĮ NKC vykdomos farmacinės veiklos (kraujo plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga vaistinių preparatų gamybai, ruošimas) patikrinimą. Pateikta išvada, kad VšĮ NKC vykdoma farmacinė veikla (kraujo plazmos, naudojamos kaip pradinė medžiaga vaistinių preparatų gamybai, ruošimas) atitinka šią veiklos sritį reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

X SKYRIUS KORUPCIJOS PREVENCIJA

Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardo gavimas jau keletą metų įrašomas kaip vienas iš VšĮ NKC veiklos rezultatų vertinimo rodiklių, nustatomų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. V-696 „Dėl skaidrių asmens sveikatos priežiūros įstaigų sąrašo patvirtinimo“, VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui suteiktas Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas.

VšĮ NKC nuolat bei nepertraukiamai taikomos kovos su korupcija priemonės, numatytos Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020-2022 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-2521 „Dėl Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020-2022 metų programos patvirtinimo“. Ilgalaikiai VšĮ NKC vykdomos prevencinės veiklos tikslai - VšĮ NKC darbuotojų ir visuomenės pasitikėjimo VšĮ NKC didinimas, VšĮ NKC administracijos, skyrių vadovų ir darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo didinimas, VšĮ NKC vykdomos veiklos viešumo didinimas. Korupcijos prevencijos veiklos prioritetinga kryptis - korupcijos rizikos veiksnių identifikavimas, valdymas ir pašalinimas.

Siekiant ilgalaikių vykdomos prevencinės veiklos tikslų bei įgyvendinant Korupcijos prevencijos VšĮ NKC centre programą ir šios programos įgyvendinimo priemonių planą, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktas rekomendacijas, gautus darbuotojų pasiūlymus, pastabas ir nuomones parengti nauji ar patobulinti jau buvę korupcijos prevenciją VšĮ NKC užtikrinantys vidaus teisės aktai: patvirtinta Informacijos apie pažeidimus VšĮ Nacionaliniame kraujo centre teikimo ir pranešėjų apsaugos įgyvendinimo tvarkos aprašas, VšĮ Nacionalinio kraujo centro paramos gavimo ir teikimo tvarkos aprašas, VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo politika, VšĮ Nacionalinio kraujo centro vidaus kontrolės politika, patvirtinta nauja redakcija VšĮ Nacionalinio kraujo centro vidaus tvarkos taisyklės darbuotojams.

2022 m. vasario 28 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pateikta apibendrinta informacija apie darbuotojų etikos taisyklių taikymo rezultatus, parengta 2022 m. rugsėjo 9 d. motyvuota išvada „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės VšĮ Nacionalinio kraujo centro viešųjų pirkimų srityje“, kuri 2022 m. rugsėjo 23 d. išsiųsta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai. Atlikta vykdomų pirkimų stebėseną pagal nurodytus Viešųjų pirkimų tarnybos rekomenduojamus pirkimų vertinimo rodiklius, jie adaptuoti bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. V-1651 „Dėl pirkimų vykdytojų sveikatos priežiūros sistemoje viešųjų pirkimų vertinimo rodiklių pavišėjimo“ patalpinti VšĮ NKC internetiniame puslapyje - <https://kraujodonoryste.lt/veikla/viesieji-pirkimai/>.

XI SKYRIUS VIEŠIEJI PIRKIMAI

Viešųjų pirkimų pagrindinis uždavinys – aprūpinti kraujo centrą donorystės, kraujo ruošimo ir kitų veiklų įgyvendinimui reikalingomis prekėmis, paslaugomis bei darbais, formuojant pirkimų planą ir kontroliuojant jo įgyvendinimą, o taip pat atliekant viešųjų pirkimų procedūras. Viešieji pirkimai vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, poįstatyminiais teisės aktais, vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais viešuosius pirkimus – procedūros aprašu “Pirkimų valdymas”, instrukcija „Viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas“. Pirkimai vykdomi pagal VšĮ NKC direktoriaus įsakymu patvirtintus metinius prekių, paslaugų, darbų pirkimų planus bei atsižvelgiant į įstaigos finansines galimybes.

VšĮ NKC 2022 metais buvo atlikti 12 tarptautinių ir 14 supaprastinti atvirieji viešojo pirkimo konkursai, iš jų 7 supaprastinti konkursai buvo vykdomi įgyvendinant Neatlygintinos kraujo donorystės propogavimo programą. Įvykdžius tarptautinius pirkimo konkursus, buvo pasirašyta sutarčių, kurių bendra vertė siekia 2762,058 tūkst. eurų, supaprastintų atvirųjų konkursų būdu pasirašyta sutarčių, kurių bendra vertė 580,753 tūkst. eurų. Du atvirieji ir trys supaprastintieji pirkimo konkursai buvo paskelbti, bet dėl įvairių priežasčių sutarčių nebuvo pasirašyta. Įgyvendinus atvirųjų konkursų pirkimo procedūras, buvo nupirkti kraujo komponentų ruošimui skirtų kraujo maišų, reagentų kraujui tirti, įvairios medicinos technikos priežiūros ir remonto paslaugų, įsigyti du krovininiai liftai.

Siekiant sumažinti darbo laiko sąnaudas pasirengiant mobiliosioms donorystės išvykoms, o taip pat pagerinti darbuotojų darbo sąlygas donorystės išvykų metu, 2022 metais buvo nupirkti du specializuoti donorystės veiklai skirti autobusai.

Gerinant kraujo centro aplinką ir prieinamumą donorams, o taip pat ir darbo sąlygas darbuotojams, 2022 metais buvo įgyvendinti VšĮ NKC patalpų modernizavimo darbai Vilniuje, Klaipėdoje, pradėti Panevėžio skyriaus patalpų remonto darbai.

Donoro, donuoto kraujo ir jo produktų atsekamumui, kraujo rodikių stebėsenai užtikrinti VšĮ NKC yra naudojama specializuota donorystės IT programa. Siekiant išplėsti donorystės veiklos ir kraujo komponentų gamybos bei paskirstymo stebėsenos sistemos galimybes, 2022 metais buvo atlikta rinkos konsultacija ir pasirengta įsigyti donorių registravimo ir kraujo komponentų ruošimo apskaitos ir valdymo specializuotą programą.

Įgyvendinant Neatlygintinos kraujo donorystės propagavimo programą, 2022 metais buvo nupirkta neatlygintinos donorystės reklamos paslaugų, kuponų apsilankyti kino teatre, skirtų dalinti neatlygintiniams donorams, palapinių donorystės akcijoms. Lėšos, skirtos Neatlygintinai kraujo donorystės propagavimo programai įgyvendinti, buvo panaudotos ir paslaugoms bei prekėms pirkti mažos vertės pirkimo būdu – nupirkta renginių organizavimo, trumpųjų žinučių siuntimo, Interneto svetainės palaikymo ir vystymo bei kitų paslaugų, taip pat suvenyrų donorams su donorystės simbolika (aprasa, rašikliai, skėčiai, maišeliai, rankšluosčiai su logotipais) bei kitų prekių, skirtų donorių renginiams (kava, arbata, mineralinis vanduo, šokoladas, maisto papildai).

Per VšĮ CPO LT įsigyta prekių ir paslaugų, kurių vertė 356,774 tūkst. eurų. Vykdamas mažos vertės pirkimus, VšĮ NKC 2022 metais buvo įsigyta įvairių prekių ir paslaugų už 862,867 tūkst. eurų (su PVM). 2022 metais VšĮ NKC atliko du konsoliduotus pirkimus, įsigyta vaistų ir biuro popieriaus. VšĮ NKC iš viso buvo inicijuota 458 paraiškos prekėms bei paslaugoms įsigyti, įvykdyta 98,25 proc. šių paraiškų.

VšĮ NKC 2022 metais dalyvavo ASPĮ organizuojamuose viešojo pirkimo konkursuose dėl kraujo komponentų tiekimo ir tyrimų atlikimo – pateikti 32 pasiūlymai ligoninėms tiekti VšĮ NKC paruoštus kraujo komponentus ir atlikti kraujo parinkimo tyrimus.

XII SKYRIUS FINANSINĖ VEIKLA

Buhalterinė apskaita VšĮ NKC tvarkoma vadovaujantis LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, LR buhalterinės apskaitos įstatymu bei kitų galiojančių teisės aktų reikalavimais. VšĮ NKC finansinė apskaita tvarkoma pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS). 2022 metais buvo parengti ir laiku pateikti finansinių ataskaitų rinkiniai, mėnesio pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijos, PSDF biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita, rengiami ir į Finansų ministerijos naudojamą viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS) pateiktas metinis finansinių ataskaitų rinkinys, derinamos apyvartos ir skolos su kiekviena asmens sveikatos priežiūros įstaiga ir kt., atlikta metinė viso turto ir įsipareigojimų inventorizacija.

2022 metais VšĮ NKC pagrindinės veiklos pajamos sudarė 7.264,123 tūkst. eurų, iš jų:

- finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto – 71,321 tūkst. eurų;
- finansavimo pajamos iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų – 218,410 tūkst. eurų;
- finansavimo pajamos iš kitų finansavimo šaltinių – 748,649 tūkst. eurų;
- pagrindinės veiklos kitos pajamos – 6.225,743 tūkst. eurų.

Finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto sudaro: panaudotos lėšos gautos dėl patirtų išlaidų už skiepijimą nuo COVID-19 ligos – 10,489 tūkst. eurų; panaudotos neatlygintinai gautos atsargos (vakcina nuo COVID-19 ligos ir skiepijimui skirtos priemonės) – 60,832 tūkst. eurų.

Finansavimo pajamas iš kitų finansavimo šaltinių sudaro: panaudotos lėšos neatlygintinai donorių propaguoti, gautos iš PSDF – 719,993 tūkst. eurų; panaudota gauta parama – 28,656 tūkst. eurų.

VšĮ NKC pagrindinės veiklos pajamų reikšmingą dalį sudaro pajamos už gydymo įstaigoms

pateiktus kraujo komponentus – 6.208,410 tūkst. eurų, pajamos už fiziniams ir juridiniams asmenims atliktas kraujo ištyrimo paslaugas – 17,333 tūkst. eurų. VŠĮ NKC kitos veiklos pajamos sudaro 3.239,806 tūkst. eurų.

2022 metais VŠĮ NKC gavo paramos maisto produktais, kurie buvo skirti donorams: mineralinio vandens (UAB Birštono mineraliniai vandenys ir Ko, vertė 3.792,80 eurai), žemės riešutų kremas (UAB Estrella Baltics, vertė 7.613,84 eurai), užkandžiai Acorus Balance (UAB Acorus Calamus, vertė 3.483,42 eurų), sausainiai (AB Vilniaus pergalė, vertė 307,24 eurų) kepta duona ir gira (UAB Žibosa, vertė 13,61 eurų). Taip pat buvo gauta ir suteikta parama kitomis prekėmis. Paramos tikslas – pagalba Ukrainos gyventojams, nukentėjusiems dėl karinių veiksmų Ukrainos teritorijoje (Dvigubas kraujo maišelis – UAB Sormedica, vertė 2.352,00 eurų; vaistinis preparatas albuminas (20 procentų tirpalas) – Asociacija Gedimino Legionas, vertė 9.011,52 eurų).

Iš savo lėšų VŠĮ NKC suteikė paramą Ukrainai: keturgubų PVC kraujo maišų sistema (vertė 29.400,00 eurų), reagentai hemoglobino kiekiui nustatyti hemo cue microcuvettes (vertė 3.345,84 eurų), hemocue analizatorius (vertė 262,00 eurų), vaistai (vertė 55,08 eurų).

VŠĮ NKC pagrindinės veiklos sąnaudos 2022 metais sudarė 8.082,071 tūkst. Eurų (VŠĮ NKC 2022 metų veiklos sąnaudų struktūra pateikta 4 lentelėje).

VŠĮ NKC 2022 metų apskaičiuotasis grynasis perviršis sudarė 1.998,591 tūkst. eurų.

4 lentelė. VŠĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 metų veiklos rezultatų ataskaitos duomenys

Eil. Nr.	Pavadinimas	Suma, tūkst. eurų
1.	Pagrindinės veiklos pajamos	7.264,123
2.	Pagrindinės veiklos sąnaudos iš viso, iš jų:	-8.082,071
2.1.	Darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas	-1.907,863
2.2.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)	-170,297
2.3.	Komunalinės paslaugos ir ryšiai	-230,411
2.4.	Komandiruotės	-8,080
2.5.	Transportas	-96,884
2.6.	Kvalifikacijos kėlimas	-11,680
2.7.	Paprastasis remontas ir eksploatacija	-77,214
2.8.	Nuvertėjimas ir nurašyta sumų	-0,480
2.9.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	-4.273,534
2.10.	Nuoma	-127,323
2.11.	Kitos paslaugos	-116,222
2.12.	Kita (neatlygintinai kraujo donorystei propaguoti skirtos lėšos, parama ir kt.)	-1.062,083
3.	Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas	-817,948
4.	Kitos veiklos rezultatas	2.814,505
4.1.	Kitos veiklos pajamos	3.239,806
4.2.	Kitos veiklos sąnaudos	-425,301
5.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	2,034
6.	Grynasis perviršis ar deficitas (+/-)	1.998,591

VŠĮ NKC sąnaudos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 23,61 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų. Dalis darbo užmokesčio išlaidų ir socialinio draudimo įmokų yra priskirta pagamintų atsargų savikainai. Šios išlaidos – tai išlaidos darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių kraujo komponentų gamyboje, darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui.

2022 metais, lyginant su praėjusiais metais, didėjo visų profesijų darbuotojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis etatui (žiūr. 5 lentelę).

5 lentelė. Duomenys apie VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį 2019 – 2022 metais

	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis etatui, eurai	Pokytis, lyginant su praėjusiais metais, proc.
2019 m.	1522,6	
2020 m.	1516,2	-0,4
2021 m.	1677,5	+10,6
2022 m.	1850,6	+10,3

VšĮ NKC 2022 metais įvedė į eksploataciją ilgalaikio turto už 145.182,00 eurų. Perleisto ilgalaikio turto nebuvo.

VšĮ NKC dalininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. 2022 metais jokių dalininko įnašų į VšĮ NKC biudžetą nebuvo, taip pat nebuvo ir išlaidų išmokoms su viešosios įstaigos dalininku susijusiems asmenims.

VšĮ NKC yra patariamasis organas – Stebėtojų taryba, kitų kolegialių organų viešojoje įstaigoje Nacionalinis kraujo centras nėra. 2022 metais nebuvo jokių išlaidų kolegialių organų narių darbo užmokesčiui bei kitoms kolegialių organų narių išmokoms. VšĮ NKC Stebėtojų tarybos nariams taip pat išlaidų nebuvo.

Vykdam sutartį su Vilniaus teritorine ligonių kasa dėl Neatlygintinos kraujo donorystės propogavimo programos finansavimo, neatlygintinos kraujo donorystės skatinimo priemonėms bei paslaugoms įsigyti VšĮ NKC 2022 metais buvo panaudota 719,993 tūkst. eurų. 2022 metais VšĮ NKC buvo plėtojama neatlygintinos donorystės veikla, todėl išlaidų kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų kompensacijoms nebuvo.

XIII SKYRIUS TARPTAUTINĖ VEIKLA

VšĮ NKC aktyviai dalyvavo tarptautiniuose projektuose, kurių tikslas – kraujo donorystės veiklos sistemų bei saugumo tobulinimas. VšĮ NKC pagal pasirašytą sutartį *Twinning Grant Contract* Nr. ENI/2019/411554 kaip pagrindinis sutarties partneris dalyvavo Europos Sąjungos Dvynių projekte Nr. GE 18 ENI HE 01 19 „Kraujo saugos sistemos stiprinimas Sakartvele“ (angl. „*Strengthening Blood Safety System in Georgia*“). Šis projektas 2022 metais buvo sėkmingai įvykdytas: pasiekti optimaliausi rezultatai derinant Sakartvelo teisės aktus su Europos Sąjungos teisės aktais; įgyvendinta nacionaliniu mastu koordinuojama, gerai organizuota Sakartvelo kraujo transfuzijos sistema; sustiprinta Sakartvelo kraujo transfuzijos sistema, paremta savanoriška kraujo donoryste, užtikrinanti saugų, tinkamą ir tvarų kraujo tiekimą; sustiprintas valstybės institucijų ir kitų suinteresuotųjų šalių gebėjimas užtikrinti Sakartvelo kraujo transfuzijos sistemos saugumą ir kokybę.

Nuo 2021 metų VšĮ NKC dalyvauja Europos Sąjungos Dvynių projekte Nr. SR 18 IPA HE 01 20 „Parama stiprinant atitinkamų institucijų gebėjimus žmogaus kilmės medžiagų (SoHO) sistemoje“ (angl. „*Support in strenghtening of the capacities of relevant institutions within the substances of human origins (SoHo) system*“), įgyvendinama sutartis *Twinning Grant Contract* Nr. SR 18 IPA HE 01 20/48-00-00131/2019-28). Projektu siekiama sustiprinti nacionalinės kompetentingos institucijos (Biomedicinos direktorato) institucinius ir administracinius gebėjimus; skatinti sveikatos priežiūros įstaigų teisės aktų, susijusių su žmogaus kilmės medžiagomis (SoHO) suderinimo su ES reikalavimais biomedicinos srityje; didinti visuomenės sąmoningumą ir supratimą apie savanorišką ir neatlygintą kraujo, organų, audinių ir ląstelių donorystę.

Siekiant prisidėti prie nukentėjusiųjų dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainos teritorijoje sveikatos apsaugos, bendradarbiaujant su Ukrainos sveikatos apsaugos ministerijos atstovais, VšĮ NKC darbuotojai paruošė ir išsiuntė į Ukrainos gydymo įstaigą reikalingų priemonių kraujo surinkimui bei hemoglobiniui nustatyti donoro kraujyje. VšĮ NKC siuntoje ukrainiečiams – 5 tūkst. vienetų specialių keturgubų maišelių donorų kraujui surinkti, kurių vertė siekia 29,4 tūkst. eurų, o taip pat 10,8 tūkst. vienetų specialių mikrokiuvečių, skirtų hemoglobino koncentracijai kraujyje nustatyti prieš donorams duodant kraują ir keturi specialūs analizatoriai hemoglobino kiekiui kraujyje matuoti. VšĮ NKC taip pat skyrė paramą vaistiniais preparatais, reikalingais teikti skubią pagalbą.

XIV SKYRIUS VŠĮ NACIONALINIAM KRAUJO CENTRUI NUSTATYTŲ 2022 METŲ VEIKLOS SIEKTINŲ UŽDUOČIŲ ĮVYKDYMO ATASKAITA

VšĮ NKC veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2022 metais siektinos reikšmės buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. V-1467 “Dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų ir biudžetinių įstaigų, teikiančių asmens sveikatos priežiūros paslaugas, veiklos rezultatų vertinimo rodiklių 2022 metų siektinų reikšmių patvirtinimo”. VšĮ NKC priskirtas pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioms LNSS viešosioms įstaigoms.

2022 m. VšĮ NKC nustatytų veiklos užduočių įvykdymas apibendrintas 6 lentelėje.

6 lentelė. Duomenys apie 2022 m. VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui nustatytų veiklos siektinų užduočių įvykdymą

Eil. Nr.	Veiklos rezultatų vertinimo rodikliai (toliau – rodiklis)	Siektinos reikšmės įvykdymas 2022 m.	Pastabos/komentarai
1	2	3	4
I Veiklos finansinių rezultatų vertinimo rodikliai:			
1.	Įstaigos praėjusių metų veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytas pajamų ir sąnaudų skirtumas (grynasis perviršis ar deficitas)	Įvykdyta: 2022 metų apskaičiuotas grynasis perviršis yra 1 998 591,31 eurų	VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 m. pajamos iš viso sudarė 10 505 962,44 eurų VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 m. sąnaudos iš viso sudarė 8 507 371,13 eurų (10 505 962,44 - 8 507 371,13 = + 1 998 591,31). VšĮ Nacionalinio kraujo centro pajamas sudaro: - lėšos, gautos už asmens sveikatos priežiūros įstaigoms parduotus konservuotą kraują ir kraujo komponentus - lėšos, gautos už atliktus tyrimus - lėšos, gautos pardavus perteklinę, gydymo tikslams nepanaudotą šviežiai šaldytą plazmą - lėšos, gautos už VšĮ Nacionalinio kraujo centro dalyvavimą tarptautiniuose projektuose.
2.	Įstaigos sąnaudų darbo užmokesčiui dalis	Įvykdyta: 2022 metais sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui dalis, palyginti su visomis sąnaudomis, yra ne mažesnė nei 95 proc. 2021 metų sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui dalies (22,43 proc. > 19,94 proc.)	VšĮ Nacionaliniame kraujo centre 2022 metais sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 1 907 862,56 eurų, visos sąnaudos 2022 metais sudarė 8 507 371,13 eurų. Sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 22,43 proc. nuo visų 2022 metų sąnaudų (1 907 862,56 : 8 507 371,13) x 100 = 22,43 proc.). 2021 metais sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 1 686 975,34 eurų, visos sąnaudos 2021 metais sudarė 8 039 028,33 eurų. Sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui sudarė 20,98 proc. nuo visų 2021 metų sąnaudų (1 686 975,34 : 8 039 028,33) x 100 = 20,98 proc. x 0,95 = 19,94 2022 metais sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui dalis, palyginti su visomis sąnaudomis, yra ne mažesnė nei 95 proc. 2021 metų sąnaudų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui dalies : 22,43 proc. > 19,94 proc. VšĮ Nacionaliniame kraujo centre 2022 metais darbo

			užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos, lyginant su 2021 metais, išaugo 13,09 proc.
3.	Ištaigos valdymo dalis	sąnaudų išlaidoms	<p>Įvykdyta: VšĮ Nacionalinio kraujo centro sąnaudų valdymo išlaidoms dalis 2022 metais sudarė 1,43 proc. nuo pagrindinės ir kitos įstaigos veiklos sąnaudų</p> <p>VšĮ Nacionalinio kraujo centro valdymo darbuotojų per 2022 metus patirtų išlaidų suma sudarė 122 056,44 eurų. VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 metų pagrindinės veiklos ir kitos veiklos sąnaudos sudarė 8 507 371,13 eurų. (122 056,44 : 8 507 371,13) x 100 % = 1,43.</p>
4.	Ištaigos finansinių išpareigojimų dalis nuo metinio ištaigos biudžeto		<p>Įvykdyta: VšĮ Nacionalinio kraujo centro apskaičiuotas išpareigojimų koeficientas yra 0,059</p> <p>VšĮ Nacionalinio kraujo centro finansiniai išpareigojimai 2022 metais sudarė 498 850,45 eurų. VšĮ Nacionalinio kraujo centro sąnaudos 2022 metais sudarė 8 507 371,13 eurų. (498 850,45 : 8 507 371,13 = 0,059).</p>
5.	Papildomų finansavimo šaltinių pritraukimas		<p>Įvykdyta</p> <p>1. Dalyvavimas tarptautiniuose projektuose: 1.1. Europos Sąjungos Dvynių projektas Nr. GE 18 ENI HE 01 19 „Kraujo saugos sistemos stiprinimas Gruzijoje“ (angl. “Strengthening Blood Safety System in Georgia”) pagal 2019 m. pasirašytą sutartį (Twinning Grant Contract Nr. ENI/2019/411554/8-301). 1.2. Europos Sąjungos Dvynių projektas Nr. SR 18 IPA HE 01 20 „Parama stiprinant atitinkamų institucijų gebėjimus žmogaus kilmės medžiagų (SoHO) sistemoje“ (angl. „Support in strengthening of the capacities of relevant institutions within the substances of human origins (SoHo) system”) pagal 2021 m. pasirašytą sutartį (Twinning Grant Contract Nr. SR 18 IPA HE 01 20/48-00-00131/2019-28).</p> <p>2. Bendrosios praktikos slaugos paslaugų teikimas (skiepijimas nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) – už šių paslaugų teikimą VšĮ Nacionalinis kraujo centras 2022 metais uždirbo 10 488,86 eurų pajamų.</p>
II Veiklos rezultatų vertinimo rodikliai:			
1.	Pacientų pasitenkinimo ištaigos teikiamomis asmens sveikatos priežiūros paslaugomis lygis, tai yra pacientų teigiamai įvertintų ištaigoje suteiktų paslaugų skaičiaus dalis nuo visų per metus ištaigoje suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičiaus pagal sveikatos ministro nustatytas paslaugų grupes	<p>Įvykdyta: Donorų pasitenkinimo VšĮ Nacionalinio kraujo centro teikiamomis asmens sveikatos priežiūros (kraujo donorystės) paslaugomis lygis – 1 balas</p> <p>Asmens sveikatos priežiūros ištaigų pasitenkinimo apsirūpinant VšĮ Nacionaliniame kraujo centre paruoštais kraujo komponentais lygis – 1 balas</p>	<p>1. VšĮ Nacionalinis kraujo centras, vykdydamas kraujo donorystės veiklą, priima asmenis / donorus, pageidaujančius duoti kraujo ar jo sudėtinių dalių. Siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę, gauti grįžtamąjį ryšį iš donorų, taip pat sužinoti donorų lūkesčius ir įvertinti donorų pasitenkinimą kraujo centro teikiamomis kraujo donorystės paslaugomis, VšĮ Nacionalinis kraujo centras 2022 metais vykdė donorų apklausą anketavimo būdu. Atsižvelgiant į tai, kad VšĮ Nacionaliniame kraujo centre 2022 metais kraujo ir jo sudėtinių dalių davė daugiau nei 38 tūkst. donorų, buvo apklausiami reprezentatyvi donorų skaičiaus imtis. Iš viso gautos 583 tinkamai užpildytos donorų apklausos anketos ir visose šiose anketose donorai pasitenkinimą VšĮ Nacionalinio kraujo centro teikiamomis paslaugomis įvertino teigiamai.</p> <p>2. Siekiant nuolat gerinti teikiamų paslaugų kokybę, gauti grįžtamąjį ryšį iš VšĮ Nacionalinio kraujo centro klientų – asmens sveikatos priežiūros ištaigų (toliau – ASPĮ), kurioms VšĮ Nacionalinis kraujo centras teikia konservuotą kraują ir kraujo komponentus, anketavimo būdu 2022 metais buvo atlikta ASPĮ apklausa. Užpildytos apklausos anketos gautos iš 44 ASPĮ. Visos ASPĮ, dalyvavusios apklausoje, nurodė, kad planinius ASPĮ užsakymus VšĮ Nacionalinis kraujo centras vykdo per pirkimo – pardavimo sutartyse nurodytą laiką, VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojai noriai bendrauja su ASPĮ atsakingais darbuotojais, ASPĮ pateikti atsakymai į anketos klausimus rodo, kad ASPĮ tenkina kraujo centro teikiamų paslaugų asortimentas ir kokybė, sutartiniai išpareigojimai vykdomi laiku ir tinkamai, suprantamai ir kompetentingai atsakoma į užklausas, naudojamos patikimos komunikacijos priemonės.</p>
2.	Ištaigoje taikomos	Įvykdyta	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m.

	kovos su korupcija priemonės, numatytos sveikatos apsaugos ministro tvirtinamoje Sveikatos priežiūros srities korupcijos prevencijos programoje		balandžio 5 d. įsakymu Nr. V-696 „Dėl skaidrių asmens sveikatos priežiūros įstaigų sąrašo patvirtinimo“, VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui suteiktas Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas
3.	Informacinių technologijų diegimo ir plėtros lygis (pacientų elektroninės registracijos sistema, įstaigos interneto svetainės išsamumas, darbuotojų darbo krūvio apskaita, įstaigos dalyvavimo elektroninėje sveikatos sistemoje mastas)	Rodiklis VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui netaikomas (šiam rodikliui nustatyta nustatyta reikšmė - 95 proc. ASPĮ registracijų ambulatorinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms atliekama IPR IS)	VšĮ Nacionalinis kraujo centras neteikia ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų. VšĮ Nacionalinis kraujo centras vykdo kraujo donorystės, laboratorinės diagnostikos, slaugos (bendrosios praktikos slaugos) bei farmacinę (ruošia plazmą, naudojamą kaip pradinę medžiagą kraujo preparatams gaminti) veiklas.
4.	Vidutinė hospitalizuotų pacientų gydymo trukmė įstaigoje pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes (taikoma tik antrinio ir tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioms įstaigoms)	Rodiklis VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui netaikomas	-
5.	Lovos užimtumo rodiklis įstaigoje pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas paslaugų grupes (taikoma tik antrinio ir tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioms įstaigoms)	Rodiklis VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui netaikomas	-
6.	Įstaigoje iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų apmokėtų brangiųjų tyrimų ir procedūrų, kurių stebėseną atliekama, skaičius, medicinos priemonių, kuriomis atlikti brangieji tyrimai ir procedūros, panaudojimo efektyvumas (taikoma tik antrinio ir tretinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančioms įstaigoms)	Rodiklis VšĮ Nacionaliniam kraujo centrui netaikomas	-
III	Papildomi veiklos rezultatų vertinimo rodikliai:		
1.	Kritinis likvidumo rodiklis	Įvykdyta: VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 metų kritinis likvidumo rodiklis yra 10,69	VšĮ Nacionalinio kraujo centro likvidaus trumpalaikio turto (išankstiniai mokėjimai, per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai ir pinigų ekvivalentai) vertė 2022 metais sudarė 5 332 291,14 eurų. VšĮ Nacionalinio kraujo centro trumpalaikių išpareigojimų vertė 2022 metais sudarė 498 850,45 eurų. Kritinis likvidumo rodiklis – 10,69 (5 332 291,14 : 498 850,45 = 10,69). VšĮ Nacionalinio kraujo centro mokumas užtikrinamas pakankamai.

2.	Konsoliduotų viešųjų pirkimų skaičius	<p>Įvykdyta: VšĮ Nacionalinis kraujo centras 2022 metais įvykdė 2 konsoliduotus viešuosius pirkimus</p>	<p>1. VšĮ Nacionalinis kraujo centras 2022 m. vasario 24 d. raštu Nr. 7-110 „Įgaliojimas atlikti viešuosius pirkimus“ (pridedama, 1 lapas) įgaliojo VšĮ CPO LT organizuoti vaistų pirkimą, atlikti pirkimų procedūras iki pirkimo sutarties sudarymo per CPO LT elektroninį katalogą.</p> <p>Įvykdžius šį pirkimą, VšĮ Nacionalinis kraujo centras su UAB „Entafarma“ 2022 m. balandžio 8 d. pasirašė Pirkimo sutartį Nr. CPO204080-2900-468/8-78 ir su UAB „Corpus Medica“ 2022 m. balandžio 6 d. pasirašė Pagrindinę sutartį Nr. CPO204091-3106-468/8-79.</p> <p>2. VšĮ Nacionalinis kraujo centras 2022 m. birželio 29 d. raštu Nr. 7-294 „Įgaliojimas atlikti biuro popieriaus viešojo pirkimo procedūras iki sutarties sudarymo“ įgaliojo VšĮ Ignalinos rajono ligoninę organizuoti konsoliduotą biuro popieriaus pirkimą, atlikti pirkimų procedūras iki pirkimo sutarties sudarymo per CPO LT elektroninį katalogą.</p> <p>Įvykdžius šį pirkimą, VšĮ Nacionalinis kraujo centras ir UAB „Novakopa“ 2022 m. liepos 19 d. pasirašė Pagrindinę sutartį Nr. CPO218086/8-140 dėl biuro popieriaus pirkimo.</p>
3.	Įstaigos įgyvendintų veiklų, skirtų darbuotojų psichologinei gerovei kurti, skaičius	<p>2022 metais buvo vykdomos 3 veiklos, skirtos darbuotojų psichologinei gerovei kurti</p>	<p>1. VšĮ Nacionaliniame kraujo centre, veiklos vietos adresais Žolyno g. 34, Vilniuje, Nemuno g. 75, Panevėžyje ir Naikupės g. 28, Klaipėdoje, 2022 metų kovo – balandžio mėn. buvo atlikti Psichosocialinių rizikos veiksnių tyrimai ir vertinimai.</p> <p>2. VšĮ Nacionalinio kraujo centro direktoriaus 2022 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. B-141 „Dėl asmens, į kurį galima kreiptis pagalbos patyrus bauginimą, smurtą darbe skyrimo, viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo politikos ir darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo politikos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo paskirtas asmuo, į kurį galima kreiptis pagalbos patyrus bauginimą, smurtą darbe, taip pat patvirtinti Viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo politika bei šios politikos įgyvendinimo tvarkos aprašas.</p> <p>(Šis įsakymas galiojo iki 2023 m. vasario 3 dienos - VšĮ Nacionalinio kraujo centro direktoriaus 2023 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. B-41 „Dėl asmens, į kurį galima kreiptis pagalbos patyrus lygių galimybių pažeidimus, diskriminavimą, smurtą ir (ar) priekabiavimą, skyrimo dėl viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro lygių galimybių pažeidimų, diskriminavimo, smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politikos ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ buvo paskirtas asmuo, į kurį galima kreiptis pagalbos patyrus lygių galimybių pažeidimą, diskriminavimą, smurtą ir (ar) priekabiavimą darbe bei patvirtintas Viešosios įstaigos Nacionalinio kraujo centro Lygių galimybių pažeidimų, diskriminavimo, smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politiką ir jos įgyvendinimo tvarkos aprašas).</p> <p>3. VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojai 2022 metais dalyvavo mokymuose temomis „Psichologinis atsparumas, jo svarba ir ugdymas“, „Sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų psichologinio smurto (įskaitant mobingo) atpažinimo ir kitų emocinių kompetencijų ugdymas“, didžioji dalis VšĮ Nacionalinio kraujo centro darbuotojų dalyvavimo mokymuose „Pozityvi donorų patirtis: kaip kurti, palaikyti ir stiprinti?“.</p>
4.	Įstaigos darbo užmokesčio fondo dalies skyrimas asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų (toliau – specialistai) profesinės kvalifikacijos tobulinimui	<p>Įvykdyta: 2022 metais VšĮ Nacionaliniame kraujo centre specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimui skirta 0,61 proc. nuo darbo užmokesčio fondo</p>	<p>VšĮ Nacionaliniame kraujo centre 2022 metais specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimui panaudota 11 679,58 eurų.</p> <p>Darbo užmokesčio fondas VšĮ Nacionaliniame kraujo centre 2022 metais sudarė 1 907 862,56 eurų.</p> <p>$(11\ 679,58 : 1\ 907\ 862,56) \times 100 = 0,61$</p>

XV SKYRIUS IŠVADOS

Įvertinus VšĮ Nacionalinio kraujo centro 2022 metų veiklą ir apibendrinant veiklos rezultatus, galima daryti šias išvadas:

1. Įvykdytas pagrindinis VšĮ NKC veiklos uždavinys – laiku aprūpinti šalies asmens sveikatos priežiūros įstaigas saugiais kraujo komponentais.

VšĮ NKC 2022 metais iš viso atlikta 67 953 konservuoto kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijos. Kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų paimta 13,3 proc. daugiau nei buvo planuota. VšĮ NKC įgyvendina neatlygintą kraujo donorystę ir gydymo įstaigas aprūpina kraujo komponentais, paruoštais iš neatlygintinai paaukoto kraujo.

2022 metais eritrocitų komponentų buvo išduota 11,96 proc. daugiau nei planuota, o šviežiai šaldytos plazmos išdavimų planas viršytas 14,6 proc. 2022 metais, sumažėjus asmens sveikatos priežiūros įstaigų užsakymų pateikti sukauptųjų trombocitų, jų į gydymo įstaigas išduota tik 3,9 proc. daugiau nei planuotas mažiausias kiekis.

2. VšĮ NKC 2022 metų apskaičiuotasis grynasis pelnas sudarė 1,999 mln. eurų, pagrindinės veiklos pajamos siekė 6,226 mln. eurų. Pagrindinės veiklos pajamų planas viršytas 38 proc. VšĮ NKC 2022 m. gruodžio 31 d. uždelstų finansinių įsiskolinimų neturėjo.

3. VšĮ NKC įdiegta ir veikia kokybės vadybos sistema, atitinkanti tarptautinio standarto ISO 9001:2015 / LST EN ISO 9001:2015 reikalavimus.

4. VšĮ NKC užtikrinta veikla, atitinkanti kraujo donorystės įstaigų Geros praktikos ir Geros gamybos praktikos principus.

XVI SKYRIUS VŠĮ NACIONALINIO KRAUJO CENTRO 2023 METŲ PLANUOJAMOS VEIKLOS UŽDUOTYS

Siekiant gydymo įstaigas pilnai aprūpinti kraujo komponentais, 2023 metais numatoma paimti 62 000 – 67 000 kraujo ir jo sudėtinių dalių donacijų. Gydymui planuojama išduoti:

- 60 000 – 65 000 vienetų eritrocitų komponentų;
- 4 000 – 5 000 vienetų šviežiai šaldytos plazmos;
- 1 400 – 1 500 vienetų sukauptųjų trombocitų.

Prognozuojamas kraujo komponentų išdavimų kiekis vertinamas pagal VšĮ NKC turimas sutartis su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis bei praėjusio laikotarpio vidutinį kraujo komponentų išdavimų kiekį.

VšĮ NKC 2023 metų planuojamos pagrindinės veiklos pajamos - ne mažiau 5 mln. eurų.
